

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2024

KAMMARRÄTTEN I JÖNKÖPING

Redaktör: Lisa Lorentzon

Foto: Josephine Sunneräng, Anders Bergön, Carl Johan Erikson, Tommy Hvítfeldt, Per Carlsson, Carla Lomakka, Patrik Svedberg, Sina Nordström, Hanna Hjeltn, Lisa Lorentzon, Sara Hanbøger, Hannes Brättgård, Peax Svensson, Marcus Vilson, Domstolsverket.
Grafisk form och tryck: Taberg Media Group, Taberg 2024

Kammarrätten är en allmän förvaltningsdomstol som huvudsakligen behandlar mål som har överklagats från en förvaltningsrätt. Målen rör främst tvister mellan enskilda och myndigheter. De allmänna förvaltningsdomstolarna består av förvaltningsrätt som första instans, kammarrätt som andra instans och Högsta förvaltningsdomstolen som högsta instans.

Kammarrätten i Jönköping

Postadress: Box 2203, 550 02 Jönköping

Besöksadress: Hamngatan 11, 553 16 Jönköping

E-post: kammarrattenijonkoping@dom.se

Skanna QR-koden för att komma till hemsidan.

INNEHÅLL

PRESIDENTEN HAR ORDET	5
MÅLTYPEN I KAMMARRÄTT – VAD ÄR PÅ GÅNG?	6
INTRESSANTA AVGÖRANDE	7
STORT INTRESSE FÖR ÖPPEN DOMSTOL	13
RÄTTSSTATEN, DOMSTOLARNAS ROLL I SAMHÄLLET OCH EN INBLICK I LVU	15
UPPDRAG: OMVÄRLDSBEVAKNING	18
NORDISKT JURISTMÖTE FIRAR 150 ÅR	19
BESÖK FRÅN JUSTITIEUTSKOTTET	20
PROJEKT DIGITALT SIGNALSYSTEM	22
DIGITALA SIGNATURER I MÅL	23
FOKUS SKATT	24
BEREDNING + KANSLI – ETT UPPDRAG I TIDEN!	25
SEKRETESS – ALLTID EN AKTUELL OCH ANGELÄGEN FRÅGA	27
PRAXIS I FOKUS	29
FÖRHANDSAVGÖRANDE I EU-DOMSTOLEN	30
INCIDENTÖVNING	31
INFORMATION VÄRD ATT SKYDDAS	34
SAMVERKAN I DOMKRETSEN	36
UTVECKLINGSEFTERMIDDAGAR	38
ETT LIV UTANFÖR DOMSTOLEN	40
HÖGSKOLAN DELAR UT MEDALJ	44
KONSTVANDRING	45
EN LYCKAD PREMIÄR FÖR ALUMNER	47
EN BEDRIFT VÄRD ATT UPPMÄRKSAMMA	48
PÅ TILLFÄLLIGT BESÖK	51
FRÅN BÖRJAN TILL SLUT	57
PULSHÖJANDE FRISKVÅRD	61
ORGANISATION	63
STATISTIK	64

PRESIDENTEN HAR ORDET

2024 var ett särskilt intensivt verksamhetsår för samtliga medarbetare, både vad gällde kärnverksamheten i att avgöra mål och vad gällde utvecklingsfrågor.

Kammarrätten har avgjort över 4 100 mål under året och ett urval av dessa redovisas kortfattat i denna verksamhetsberättelse. För att upprätthålla en hög kvalitet i dömandet genomfördes flera olika aktiviteter under året som praxismöten och utbildningar av olika slag. Detta kan du läsa mer om längre fram.

Kammarrätten genomförde under året tillsammans med Göta hovrätt en dag med ”öppen domstol” och fick fler än 800 besökare en lördag i mars. Intresset var stort och frågorna många vilket var mycket glädjande. Samtidigt var det en spännande och givande dag för den personal som deltog.

Tillsammans med högskolan för lärande och kommunikation vid Jönköping University har kammarrätten under 2024 arbetat med att bidra i lärarutbildningen med föreläsning och rättegångsspel, vilket blev mycket uppskattat och det planeras att aktiviteten ska fortsätta även under 2025. Det var också mycket stimulerande för kammarrättens egen personal som deltog att få ta del av studenternas frågor och reflektioner. Ett utbyte som helt enkelt gav mersmak för fortsatt samarbete.

Att arbeta med kompetensförsörjningsfrågor är en självklarhet för alla organisationer men kan ta sig olika uttryck i

olika organisationer och över tid. Under 2024 genomförde kammarrätten för första gången en alumnträff för alla som gått eller går domarutbildningen vid kammarrätten samt de som varit eller är adjungerade råd vid kammarrätten. En ytterligare begränsning låg i att inbjudan riktade sig till de som var yrkesverksamma och inte hade gått i pension. Det blev en fantastisk uppslutning och en trevlig kväll som uppskattades av deltagarna. Förhoppningsvis fick de också en bra och aktuell inblick i vår verksamhet och kammarrätten som arbetsplats. Detta är bara en aktivitet av många inom ramen för kompetensförsörjningen.

Samtidigt sker det mycket annat löpande under ett år som är viktigt för bland annat sammanhållningen, arbetsmiljön och trivseln och som därmed ytterst också påverkar vår kärnverksamhet. Några av de saker som jag tänker på redovisas i denna verksamhetsberättelse men allt får naturligtvis inte plats.

Jag vill i detta sammanhang passa på att tacka alla medarbetare för deras engagemang och insatser under året och låt denna verksamhetsberättelse med axplock från året blir en liten påminnelse om vad vi tillsammans har åstadkommit under året!

Monica Dahlbom
Kammarrättspresident

Munksjön i Jönköping

MÅLTYPEN I KAMMARRÄTT – VAD ÄR PÅ GÅNG?

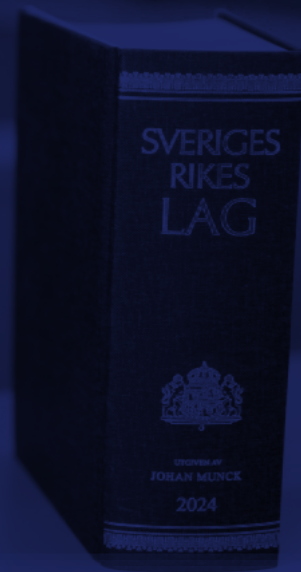
Det har inte varit några dramatiska förändringar i måltillströmningen under 2024 jämfört med året innan. Men en hel del händer till exempel inom socialtjänstens område som rör skyddet av barn och unga.

Förvaltningsdomstolarna fick i april 2024 en helt ny måltyp; placering av barn i skyddat boende. Mål enligt denna lag, precis som tvångsvårdsmålen, kan först komma i form av ett omedelbart beslut som har underställts en förvaltningsrätts prövning för att därefter ofta överklagas till kammarrätten. I ett senare skede kan nämnderna komma att hos förvaltningsrätten ansöka om placering av barn i skyddat boende. I denna måltyp har de enskilda ofta rätt till offentliga biträden vilket i sig kan leda till något fler mål om ersättning till offentligt biträde.

En utredning har nyligen lämnat förslag till en ny lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnads-

havare, barn och unga. Det handlar om insatser för att i ett tidigt skede kunna stödja och skydda barn och unga och bryta en negativ utveckling för att förhindra att barn och unga involveras i kriminalitet. Även för denna måltyp föreslås att de enskilda ska ha rätt till offentliga biträden och ärenden som hanteras av socialnämnden ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Den nya lagen föreslås träda i kraft första kvartalet 2026.

De traditionella LVU-målen fortsätter att öka och måltypen har på nytt blivit aktuell i media i form av olika påverkans- och desinformationskampanjer.

INTRESSANTA AVGÖRANDEN

Kammarrätten handlägger ett mycket stort antal måltyper. Bland de cirka 4 000 mål som årligen kommer in till domstolen kan nämnas mål om socialförsäkring, ekonomiskt bistånd, körkort, skatt, psykiatrisk tvångsvård, tvångsvård av unga, allmänna handlingar och sekretess, offentlig upphandling och laglighetsprövning enligt kommunallagen.

Elsparkcyklar i Jönköping

(mål nr 1213-23)

Jönköpings kommun ändrade de lokala ordningsföreskrifterna och föreskrev att uthyrning av enpersonsfordon (bland annat elsparkcyklar) skulle kräva tillstånd av Polismyndigheten. Länsstyrelsen upphävde beslutet om ändringar. Jönköpings kommun överklagade. Kammarrätten inhämtade yttrande från Polismyndigheten som uttalade att krav på tillstånd från Polismyndigheten redan finns i ordningslagen. Kammarrätten avslög kommunens överklagande och anförde att de ändrade ordningsföreskrifterna angår förhållanden som är reglerade i ordningslagen och därför, enligt 3 kap. 12 § ordningslagen, inte får meddelas i lokala ordningsföreskrifter.

Beskattning av resultat av brottslig verksamhet

(mål nr 4243-4251-21 och 4252-4261-21)

Två personer hade bidragit till fusk vid högskoleprovet på ett sådant sätt att Skatteverket ansåg att överskottet skulle inkomstbeskattas och att vissa transaktioner skulle mervärdesskattebeläggas m.m. Förvaltningsrätten ansåg att det inte var möjligt att vidta några beskattningsåtgärder med hänvisning till RÅ 1991 ref. 6. Förvaltningsrätten upphävde därför Skatteverkets beslut.

Kammarrättens majoritet fann att förvaltningsrätten inte borde ha upphävt Skatteverkets beslut i bland annat inkomstskattefrågan redan på den grunden att verksamheten var olaglig. Ifråga om mervärdesskatt kom en enig kammarrätt fram till samma slutsats som förvaltningsrätten.

Kammarrättens mål är överklagade. Högsta förvaltningsdomstolen har meddelat prövningstillstånd för endast en av personerna. Den fråga i målen som har lett till prövningstillståndet är om brottslig verksamhet, som innefattat att mot betalning hjälpa personer att fuska vid högskoleprovet, ska inkomst- och mervärdesskattebeskattas.

Frågan om beskattning av överskott vid brottslig verksamhet har varit omdebatterat i årtionden.

Att stå till arbetsmarknadens förfogande

(mål nr 1463-24)

I 4 kap. 1 § första stycket socialtjänstlagen sägs att den enskilde kan ha rätt till bistånd till sin försörjning (försörjningsstöd) och till sin livsföring i övrigt.

För åtta år sedan infördes ett nytt andra stycke i 4 kap. 1 § socialtjänstlagen om att den som kan arbeta ska stå till arbetsmarknadens förfogande för att ha rätt till försörjningsstöd.

Kammarrätten anser att syftet med det nya stycket har varit att förtydliga, inte inskränka, kravet om den enskildes ansvar att själv tillgodose sina egna behov. Det var därför rätt av socialnämnden att ställa krav på att den enskilde skulle stå till arbetsmarknadens förfogande också när den enskilde ansökte om bistånd för livsföringen i övrigt, trots att ordalydelsen i andra stycket endast anger försörjningsstöd.

Kammarrätten uttalade att det vore en egendomlig ordning om socialnämnden skulle kunna ställa mer omfattande krav på den enskilde när det gäller grundläggande behov, än när det gäller mindre grundläggande behov. Kammarrätten upphävde förvaltningsrättens dom.

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade i juni 2024 prövningstillstånd i ett liknande mål från Kammarrätten i Stockholm, som hade gjort en annan bedömning än Kammarrätten i Jönköping. Högsta förvaltningsdomstolen har ännu inte avgjort målet.

Boverkets vitesförelägganden om energideklarationer

(mål nr 3153-22, 2123-23 och 322-24)

Byggnader ska i vissa fall energideklareras. Boverket har möjlighet att utfärda vitesförelägganden för att få den enskilde att komma in med en energideklaration. Det finns dock många byggnader som är undantagna från kravet. Boverket har i vitesföreläggandet uppmanat den enskilde att kontakta Boverket om en byggnad inte omfattas av kravet på energideklaration. Boverket har således utfärdat vitesförelägganden utan att ha utrett om de aktuella byggnaderna faktiskt omfattades av kravet på energideklaration. Kammarrätten ansåg därför att Boverket har utfärdat vitesföreläggandena utan laglig grund. Förvaltningsrättens dom upphävdes. Kammarrättens dommar har överklagats till Högsta förvaltningsdomstolen av Boverket.

Ålder för adoption

(mål nr 606-24)

Socialnämnden avslog en ansökan om medgivande att adoptera ett utländskt barn. Beslutet överklagades och förvaltningsrätten biföll överklagandet. Förvaltningsrätten ansåg att det fanns flera faktorer som uppvägte sökandenas förhållandevis höga ålder (48 respektive 57 år). Kammarrätten tillmätte åldern en stor betydelse och ansåg inte att sökandenas personliga egenskaper och sociala situation kunde kompensera för deras ålder. Kammarrätten biföll därför socialnämndens överklagande.

Möjlighet att lämna mer än ett anbud i en offentlig upphandling

(mål nr 365-24)

En upphandlande myndighet får tillåta eller kräva att anbudsgivare lämnar anbud med utföranden som avviker från dem som myndigheten har specificerat. Endast om så uttryckligen har angetts får alltså sådana alternativa utföranden beaktas.

I målet hade den upphandlande myndigheten i sina upphandlingsdokument specificerat att sidoanbud och alternativa anbud inte kommer att godtas. Leverantören, vars anbud hade blivit förkastat, hade ingett två anbud men hävdade att det inte var fråga om sidoanbud och alternativa anbud utan i stället parallella anbud med likvärdiga produkter men med olika prissättning. Frågan i målet var alltså vilken typ av anbud som hade lämnats och om den upphandlande myndigheten hade haft grund att inte godta detta.

Kammarrätten konstaterade först att det upphandlingsrättsliga regelverket inte hindrar att en anbudsgivare lämnar in flera anbud som uppfyller samtliga villkor i en upphandling. För det fall ett sådant förbud bedöms vara motiverat måste det anges i upphandlingsdokumenten. Den upphandlande myndighetens egna förbud rörande flera anbud omfattade endast sidoanbud och alternativa anbud vilket enligt kammarrätten innebär förekomst av någon form av reservation eller förbehåll. Kammarrätten fann därför att den upphandlande myndighetens beslut att förkasta anbud endast utifrån grunden att leverantören hade ingett två anbud inneburit att man, i strid med likabehandlingsprincipen, tillämpat ett obligatoriskt krav som inte kan kopplas till upphandlingsdokumenten.

Räddningstjänsten får inte besluta om brandskyddsåtgärder på skjutfält

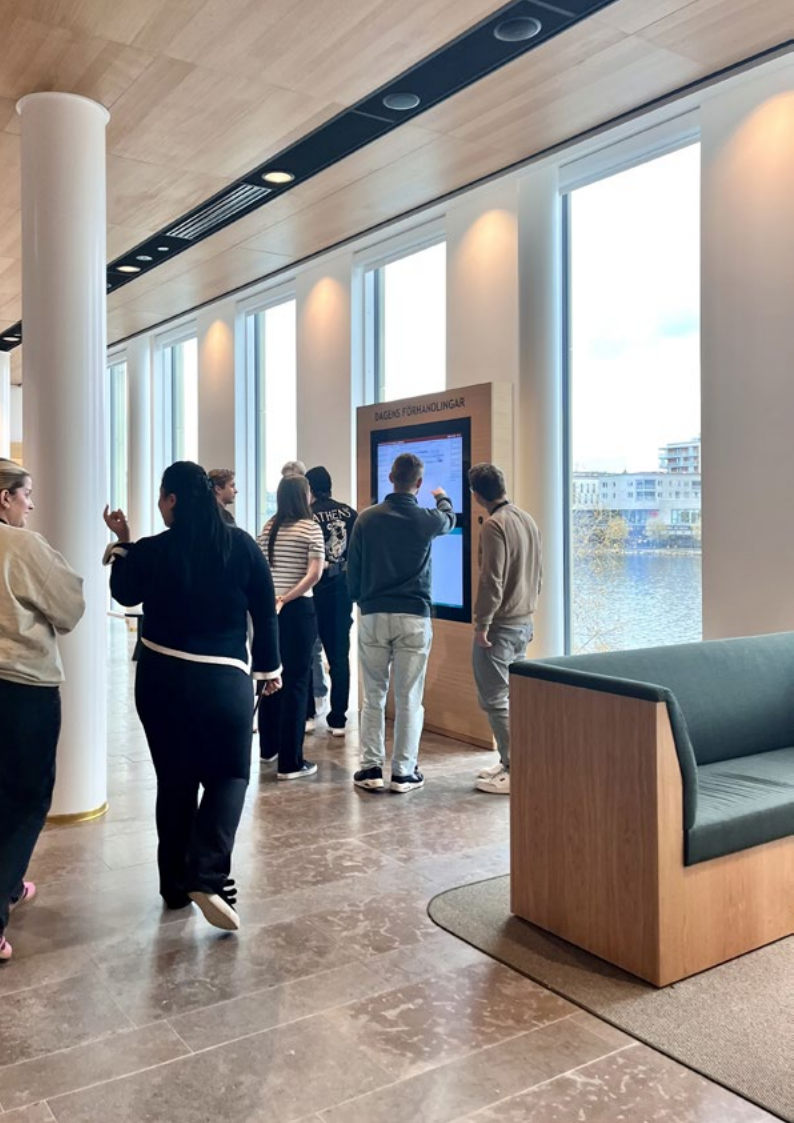
(mål nr 1269-22)

Räddningstjänsten i Vaggeryds kommun hade beslutat att Fortifikationsverket och Försvarsmakten skulle vidta vissa åtgärder för brandskydd på Skillingaryds skjutfält.

Bestämmelserna i lagen om skydd mot olyckor har till syfte att i hela landet, utifrån de lokala förhållandena, ge ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor. Ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader och andra anläggningar ska i skälig omfattning bland annat hålla utrustning för släckning av brand och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Kammarrätten hade först att ta ställning till om Skillingaryds skjutfält kunde betraktas som en sådan anläggning som avses i lagen om skydd mot olyckor. Endast om svaret på denna fråga var ja fanns skäl att gå vidare och pröva om det hade funnits grund för räddningstjänsten att förelägga om åtgärder med stöd av lagen.

Någon definition av begreppet anläggning finns inte i lagen om skydd mot olyckor. Skillingaryds skjutfält har en yta på cirka 36 kvadratkilometer och består huvudsakligen av skog, hed och mossmark. Inom området finns vissa iordningställda markytor i form av bland annat skjutbanor och andra typer av övningsplatser. Kammarrätten bedömde att skjutfältet inte i sin helhet kunde anses utgöra ett iordningställt markområde och ansåg inte heller att det fanns annat stöd för att betrakta hela skjutfältet som en anläggning. Kammarrätten bedömde alltså att räddningstjänstens beslut saknade rättslig grund. Rätten var dock inte enig i sin bedömning.

PRESSMEDDELANDEN

Kammarrätten publicerar ibland pressmeddelanden för att berätta om domstolens verksamhet eller för att förklara hur kammarrätten har dömt i vissa uppmärksammade mål.

Under 2024 har kammarrätten bland annat skrivit om Jönköping kommuns tillstånd för att hyra ut elsparkcyklar och frågan om det går att beskatta brottslig verksamhet.

Alla kammarrättens pressmeddelanden finns att läsa på hemsidan.

Skanna QR-koden för att komma direkt till sidan.

REMISSVAR

Kammarrätten besvarar varje år remisser med förslag till ny eller ändrad lagstiftning från Regeringskansliet eller olika myndigheter.

Under 2024 har kammarrätten besvarat 25 remisser från riksdag och regering men även myndigheter som Domstolsverket, Energimyndigheten och Polisen.

Alla kammarrättens remissvar finns att läsa på hemsidan.

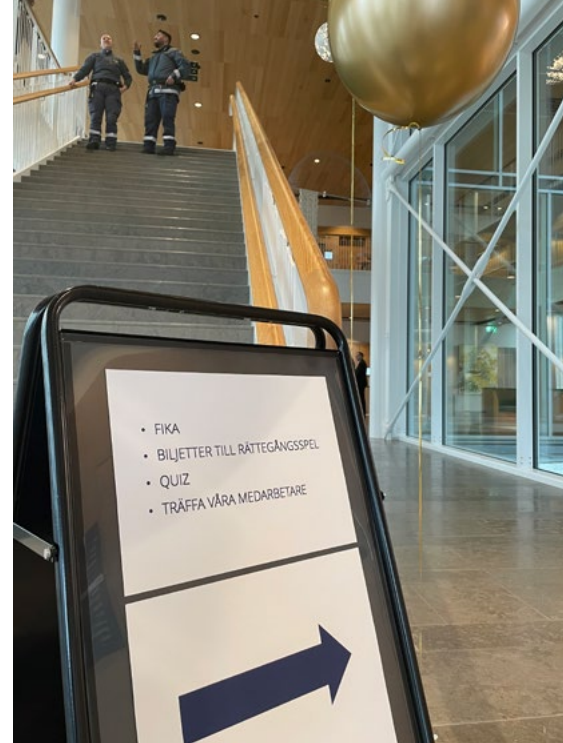
Skanna QR-koden för att komma direkt till sidan.

"Det kändes som att rättegången var på riktigt"

"Det märks och känns att detta är en trevlig arbetsplats, alla är så trevliga och välkomnande!"

"Det här var fullständigt lysande och det har funnits en röd tråd genom allt, från flyers, tipspromenad till rättegångsspel. Jag har lärt mig mycket av den här dagen!"

STORT INTRESSE FÖR ÖPPEN DOMSTOL

Lördagen den 9 mars öppnade Kammarrätten i Jönköping tillsammans med Göta hovrätt upp dörrarna för allmänheten och det blev en riktig publikframgång!

Över 800 besökare valde att komma och se Jönköpings nya domstolsbyggnad från insidan för att få en inblick i domstolarnas verksamheter och deras viktiga roll i samhället.

Många nöjda besökare

På grund av säkerhetsskäl får det vara max 300 personer samtidigt i lokalerna vilket gjorde att kön utanför ringlade lång under större delen av dagen. Trots att en del besökare fick vänta länge uttryckte många sin uppskattning över evenemanget.

Programmet under Öppen domstol var mycket uppskattat, med föreläsningar, rättegångsspel, visning av sal och möjlighet att möta olika medarbetare som besvarade frågor kring domstolarnas verksamheter och de olika arbetsuppgifter som utförs där.

Bland besökarna fanns både unga och äldre och intresset var stort för de olika "stationerna" som var fördelade på våningsplanen i allmänhetens ytor. Många besökare valde till exempel att gå tipspromenaden som fanns för både barn och vuxna, för att testa sina domstolskunskaper.

Som väntat var intresset för rättegångsspelen mycket stort och många köade villigt även för att kunna ta del av de föreläsningar som hölls i Plenisalen.

Kammarrättspresident Monica Dahlbom och hovrättspresident Charlotte Brokelind höll en gemensam föreläsning om domstolarnas roll i samhället som varvades med de administrativa direktörerna Stina Nordström och Hans Dahlberg som höll en föreläsning om huset; arkitekturen, konsten och arbetsplatsen. ▶

Många besökare beskrev dagen som mycket trevlig, välplanerad och intressant. Framför allt betonade många besökare det öppna och välkomnande bemötandet från domstolarnas medarbetare och uppskattade möjligheterna att kunna samtala med dem. Intresset var stort för själva byggnaden och rättegångsspelen väckte både tankar och känslor.

Domstolarnas roll i samhället

Cirka 70 medarbetare från kammarrätten och hovrätten var med och bidrog till att dagen kunde genomföras och alla bar en namnskylt där även titel framgick, vilket genererade många frågor. Till exempel vad en fiskal är, vilket gav möjligheten att berätta om domarbanan och den långa utbildning som i regel krävs för att bli

- Förhandling pågår
- Stängda dörrar

ordinarie domare. En viktig uppgift för kammarrätten och hovrätten är just att utbilda framtidens domare. En annan vanlig fråga var om man får besöka domstolen när som helst och hur det går till om man vill närvara på en förhandling. Flera besökare sa att de skulle försöka följa upp Öppen domstol med att närvara vid en öppen förhandling.

– Jag kan konstatera att dagen uppfyllde sitt syfte att informera om domstolarnas viktiga roll i samhället och att det finns ett stort intresse av att ta del av detta. Kvittot är det höga besöksantalet och alla frågor vi fick besvara under dagen och även att lokalpressen var på plats och gjorde ett reportage om vår dag där de bland annat skrev en särskild artikel om hur LVU-målen går till.

Annika Rojas Wiberg,
kammarrättslagman.

*"Intressant med etiska
frågeställningar kring
domar- och läraryrket"*

RÄTTSSSTATEN, DOMSTOLARNAS ROLL I SAMHÄLLET OCH EN INBLICK I LVU

2023 inledde kammarrätten ett samarbete med Högskolan för lärande och kommunikation i Jönköping i syfte att öka kunskapen om rättsstaten och domstolarnas roll i ett demokratiskt samhälle. ▶

Tanken med samarbetet är att vända sig till de som i framtiden ska undervisa kommande generationer och ge förutsättningar för lärarstudenterna att fördjupa sina kunskaper om domstolarnas roll i det demokratiska statskicket. Upplägget är en kortare föreläsning som följs av ett fiktivt rättegångsspel där studenterna själva agerar.

Från kammarrättens sida handlar det om att förmedla kunskap om rättsstaten och domstolarnas roll men även att ge en inblick i LVU (Lagen om vård av unga). Samtidigt är valet av rollspel som didaktiskt metod en del i utbildningen till lärare.

Premiär för studenterna

Den 9 oktober var det dags att genomföra det första utbildningstillfället och under en halvdag var ett tjugotal studenter från högskolan på plats på domstolen. Studenterna var blivande lärare i samhällskunskap för högstadium och gymnasium.

Kammarrättsråden Christina Fränngård och Mattias Håkansson hälsade alla välkomna och berättade om sina bakgrunder och vad arbetet som domare på kammarrätten innebär. De höll sedan en föreläsning om Sveriges domstolar, rättsstaten och domstolarnas roll i samhället. Föreläsningen avslutades med en inblick i LVU där Christina och Mattias bland annat förklarade hur socialtjänsten arbetar och vad som kan ligga bakom ett beslut om LVU.

Det fanns ett stort intresse från studenterna som ställde flera frågor under föreläsningen, framför allt om LVU. Skolan är ofta den plats där barn med problem och svårigheter uppmärksammas först och det är inte ovanligt att det är en lärare som ligger bakom en orosanmälan till socialtjänsten.

Rättegångsspel

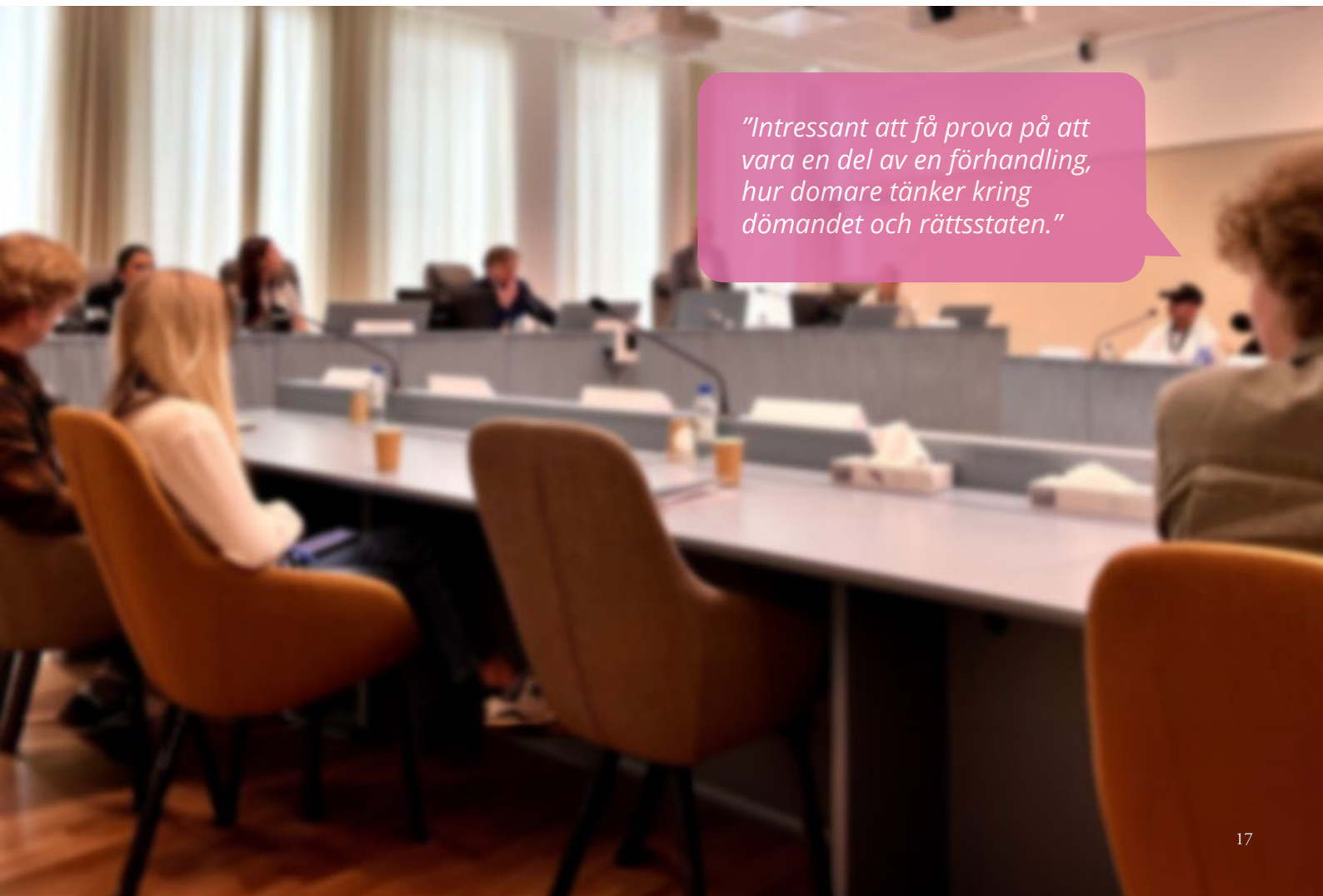
Efter föreläsningen var det dags för ett rättegångsspel i form av en LVU-förhandling i en av domstolens förhandlingssalar. Studenterna hade i förväg fått information om målet och vilka roller de skulle spela. Det rörde sig om ett fiktivt mål samtidigt som det inte var ett helt osannolikt scenario. Förhandlingen innehöll även alla de moment som finns med vid en ordinarie förhandling som till exempel att parterna får framföra sina ställningstaganden och yrkanden, att vittnen ska avlägga vittnesed och möjligheten att ställa frågor.

Förhandlingen bröts vid några givna tillfällen för att ge möjlighet att diskutera olika frågeställningar. Till exempel diskuterades om förhandlingen kunde fortsätta då en förälder till det omhändertagna barnet inte hade dykt upp. Andra frågor var vilken hänsyn som ska tas till barnets egen vilja och ifall det hade uppstått en eventuell jävssituation och hur man hanterar det. Det kom även

flera spontana frågor från studenterna under rollspelets gång och inte bara vid de initierade diskussionspunkterna.

Efter rättegångsspelet diskuterades hur målet borde ha bedömts, det vill säga om det borde ha blivit ett omhändertagande eller inte. Alla fick möjlighet att framföra argument för sina ställningstaganden för eller emot. Det ledde även till frågor till domarna och studenternas lärare, om hur man går till väga i olika situationer och gav möjlighet till svar utifrån egna erfarenheter och exempel på olika fall och bedömningar man varit med om.

Lärarstudenterna hade efter dagen på kammarrätten i uppgift att skriva en inlämningsuppgift. Studenterna uttryckte att dagen varit både intressant och lärorik och uppskattade framför allt möjligheten att få komma till kammarrätten och se lokalerna och uppleva hur processen i en domstol går till.

"Intressant att få prova på att vara en del av en förhandling, hur domare tänker kring dömandet och rättsstaten."

UPPDRAG: OMVÄRLDSBEVAKNING

Kammarrätten är en av flera domstolar som under 2024 har deltagit i arbetet med att ta fram en ny omvärldsanalys för Sveriges Domstolar.

Vart tredje år görs en omfattande omvärldsanalys där förändringar i omvärlden som kan antas påverka domstolarnas verksamhet de kommande fem åren identifieras och analyseras. Analysen tas fram i samverkan mellan medarbetare vid Domstolsverket och ett antal domstolar och är tänkt att användas vid verksamhetsplaneringen för hela Sveriges Domstolar.

Kammarrätten i Jönköping är en av de myndigheter som deltagit i arbetet. Omvärldsanalysen tas fram i två steg. Först involveras alla medarbetare genom att bidra med vilka förändringar de uppfattar i sin omvärld. Eftersom alla gör någon form av daglig omvärldsbevakning, till exempel i sin yrkesroll eller via intressen, har alla möjlighet att bidra med olika perspektiv.

Under en tvådagars workshop i mars fick sedan representanter från deltagande domstolar och Domstolsverket i uppdrag att diskutera och

identifiera de trender man ansåg vara starkast och som förväntas få störst påverkan på Sveriges domstolar. Diskussionerna rörde allt från AI (artificiell intelligens) till klimatförändringar, krig, ekonomi och cyberattacker. I maj presenterade Domstolsverket en slutlig rapport med de fem största trenderna.

Det kan konstateras att jämfört med tidigare omvärldsanalyser är det en mer instabil och hotfull bild som målas upp, som till exempel hotet mot demokratin och ökad organiserad brottslighet.

Från kammarrätten deltog informationsspecialisten Lisa Lorentzon, som i sitt dagliga arbete genomför omvärldsbevakningar för kammarrättens räkning.

– Jag deltar både för att det är intressant och givande men också för att vi i domstolarna har stor nytta även av omvärldsbevakning av det bredare slaget, berättar Lisa.

Monica Dahlbom, Annika Rojas Wiberg och Alexander Dahlman

NORDISKT JURISTMÖTE FIRAR 150 ÅR

Under tre dagar i augusti besökte jurister från hela Norden Köpenhamn för att delta på nordiskt juristmöte.

Det nordiska juristmötet i Köpenhamn 21 – 23 augusti var det 43:e i ordningen. Mötena hålls vart tredje år runt om i Norden och då bjuds yrkesverksamma personer inom juridik in för att delta i diskussioner och upprätta professionella kontakter nordiska jurister emellan. Det första mötet hölls i Köpenhamn 1872 och i år uppmärksammades att man har samlat nordiska jurister i mer än 150 år.

Fler än 200 jurister från Sveriges Domstolar närvarade vid mötet och från kammarrätten deltog kammarrättspresidenten Monica Dahlbom, kammarrättslagmannen Annika Rojas Wiberg, kammarrättsrådet Johan Ragnesten och tf. kammarrättsassessorerna Hanna Hjelm och Alexander Dahlman.

Mötet öppnades vid välkomstreptioner bland annat i Köpenhamns rådhus och följdes av ett gediget program med föreläsningar, panelsamtal, diskussioner inom olika rättsområden och även sociala inslag som inbjöd till nätverkande och nya kontakter över de nordiska gränserna.

Exempel på ämnen som avhandlades under mötesdagarna var barns rättigheter och delaktighet i rättsprocesser, offentliggörande av domar, tolkning i domstolarna, AI, klimatfrågor i skärningspunkten mellan juridik och politik och prövning av förvaltningsärenden i de olika nordiska länderna.

Vid nästa juristmöte som äger rum 2027 är det Sverige och Stockholms tur att bjuda in till det 44:e Nordiska juristmötet.

Våra utmaningar

- I stora drag påminner om utmaningarna för Sverige
- Kompetensförsörjningen
- Tvångsvårdsmålen har en resurskrävande och krävande
- Förtroendefrågor

BESÖK FRÅN JUSTITIEUTSKOTTET

Den 1 oktober besökte riksdagens justitieutskott Domstolsverket och domstolarna i Jönköping, det vill säga förvaltningsrätten, kammarrätten, tingsrätten och hovrätten.

Domstolarna gav en inblick i vilka typer av mål man hanterar, hur målutvecklingen ser ut samt de utmaningar som domstolarna står inför.

Från kammarrättens perspektiv beskrev presidenten Monica Dahlbom bland annat ökningen av antalet tvångsvårdsmål de senaste tio

åren, vilket tar mycket av domstolens resurser i anspråk.

Domstolarna fick även chans att berätta om det viktiga arbetet med att utbilda unga jurister och utmaningen med att locka dem till domarbanan.

VISSTE DU ATT...

...Kammarrätten i Jönköping sedan 2017 är värdmyndighet åt Notariennämnden?

Notariennämnden är en statlig nämndmyndighet som bland annat har till uppgift att pröva överklaganden av Domstolsverkets beslut om antagning till notarietjänstgöring och vissa andra beslut i ärenden enligt notarietjänstförordningen (1990:469).

Notariennämnden beslutar om föreskrifter för notarietjänstgöringen, se förordningen (2007:1076) med instruktion för Notariennämnden. Notariennämnden verkar för att notarietjänstgöringen håller en hög kvalitet och är likformad över hela landet. Som ett led i detta arbete gör nämnden domstolsbesök för att bland annat inhämta erfarenheter genom möten med domare och notarier.

Notariennämnden sammanträder ungefär en gång i månaden, med undantag för sommarperioden, och sammanträdena sker oftast digitalt. Som värdmyndighet svarar kammarrätten för beredning och föredragning av nämndens ärenden och utför därutöver administrativa uppgifter åt myndigheten.

Läs mer om notariennämnden på deras hemsida.
Skanna QR-koden för att komma direkt till sidan.

PROJEKT DIGITALT SIGNALSYSTEM

Under året har kammarrätten fortsatt arbetat med att utveckla digitaliserade arbets sätt i målhanteringen. I mål som har inkommit från och med den 1 januari 2020 finns kompletta digitala akter. Även arbetsakterna är digitala och målen föredras digitalt. Inom kort införs även digitala signaturer i målhanteringen.

För att skapa ytterligare förutsättningar för ett digitalt arbets sätt bildade kammarrätten under 2024 en arbetsgrupp med uppdraget att ta fram förslag till ett digitalt signalsystem i målhanteringen för ett än mer effektivt arbetsflöde. Med signalsystem avses en signal om att lämna över arbetsuppgifter mellan medarbetare.

Arbetsgruppen har varit brett sammansatt med olika yrkeskategorier i målhanteringen. Erfarenheter har tagits tillvara från andra domstolar som redan idag använder sig av ett digitalt signalsystem. För kammarrättens del handlar det om att övergå från nuvarande arbets sätt som är en kombination av signaler via digitala funktionsbrevlådor och fysiska aktkappor, till signaler i Sveriges Domstolars målhanteringssystem Vera. En mängd olika frågor har belysts under arbetet som rör målets flöde genom kammarrätten från registrering och beredning till avgörande, gallring och arkivering.

Arbetsgruppen har under året tagit fram förslag till riktlinjer och rutiner för ett digitalt signalsystem. En införandegrupp har tagit över stafettpippen och planerar för införandet av det nya arbets sättet under första och andra kvartalet 2025.

Den långsiktiga målsättningen är ett helt digitalt arbets sätt så långt det är möjligt utifrån befintliga verksamhetsstöd och gällande lagstiftning.

DIGITALA SIGNATURER I MÅL

Domstolsverket har under hösten 2024 med hjälp av ett antal domstolar och en hyresnämnd genomfört en lyckad testpilot för elektronisk underskrift av domar och beslut. Digitalt undertecknade domar och beslut är en förutsättning för en helt digital ärende- och målhantering och nu förbereds breddinförandet till domstolar och nämnder.

Senast i mars 2025 ska alla domstolar och nämnder vara påkopplade. Kammarrätten kommer att anslutas till funktionen den 20 januari 2025 och kommer då att börja underteckna särskilt uppsatta beslut och domar i den dömande verksamheten digitalt.

Under 2024 har ett arbete pågått för att förbereda den dömande verksamheten för detta. En arbetsgrupp bestående av kammarrättsrådet tillika vice ordförande Tomas Kjellgren, domstolshandläggaren Lovisa Bellréus, arkivarien Astrid Laurin och kammarrättslagmannen Kirsi Laakso Utvik, har arbetat med att ta fram de nya rutiner och lathundar som krävs för att införa det nya arbetssättet.

Införandet kommer att medföra vissa förändringar i nuvarande rutiner eftersom moment som tidigare utfördes efter underskrift istället måste göras innan elektroniskt undertecknande, exempelvis datering av avgörandet samt tillägg av bilagor.

När digitala underskrifter införs i januari 2025 gäller detta endast domar och beslut som påbörjats från och med införandedatumet. Domar och beslut som har påbörjats tidigare kommer att undertecknas på det gamla sättet med underskrifter för hand på ett pappersoriginal. Under en tid kommer domstolen alltså att ha två parallella sätt att underteckna domar och beslut.

FOKUS SKATT

Skattemålen har över tid varit en av kammarrättens större måltyper. Trenden när det gäller inflödet av skattemål till förvaltningsrätterna har dock varit minskande under många år och har sedan 2021 legat stabilt på historiskt sett låga nivåer.

Kammarrätten har sett det angeläget att under året särskilt fokusera på att avgöra äldre skattemål i balans. Det har dock inte bara handlat om att avgöra de äldsta målen utan också om att genom planering och tät uppföljning se till att handläggningstiderna i skattemålen framöver minskar.

Första kvartalet 2024 anställde kammarrätten en adjungerad ledamot med ett tidsbegränsat uppdrag att föredra och delta i avgörandet av skattemål. Genom tät uppföljning och planering av förhandlingar och föredragningar i skattemål har kammarrätten kunnat avgöra långt fler skattemål än vad som kommit in under året. Vid utgången av 2024 hade kammarrättens balans av skattemål minskat med 100 mål.

BEREDNING KANSLI

– ETT UPPDRAG I TIDEN!

Att utveckla arbetet för en beredningsorganisation och en kanslienhet kan framstå som ett anspråkslöst uppdrag men resultatet blev desto mer färgsprakande.

Uppdraget från presidenten föddes ur ett behov av att avlasta juristerna i kammarrättens beredningsorganisation samtidigt som det fanns önskemål om att utveckla handläggrollen på kansliet. Syftet blev att tydliggöra kansliets roll i målhanteringen, effektivisera beredningen och på sikt även frigöra domarkraft samt ge domstols-handläggarna större ansvar. Att placera arbetsuppgifter till rätt funktion förväntades ge effekt i hela verksamheten och skapa bättre och mer effektiva arbetsflöden.

Uppdraget påbörjades redan under 2023 med workshops i flera funktions- och arbetsgrupper där en mängd olika idéer och förslag kom fram. Efter en del diskussion och analys konstaterades att projektet skulle behöva pågå under en längre tid då vissa förslag kunde genomföras omgående medan andra behövde lite mer förberedelse och utredning. Uppdraget har därför följt med in i 2024 där hela året har kännetecknats av kontinuerlig utveckling och succesivt införande av tidigare identifierade förslag. Uppdraget visade sig vara helt rätt i tiden då Domstolsverket initierat ett flerårigt erfarenhetsutbyte för alla Sveriges domstolar med syfte att utveckla en attraktiv och hållbar handläggroll.

– När vi började titta på vilka uppgifter som skulle kunna omfattas utgick vi bland annat från det lyckade arbetet med tvångsvårdsfall, där en erfaren handläggare fått utökat ansvar att på egen hand bereda mål och delta mer aktivt i beredningsorganisationen, berättar Lena Valencia Wretbäck, handläggarchef på kammarrättens kansli. För att få så stor verksamhetsnytta som möjligt tittade vi även på var i organisationen respektive arbetsuppgift hör hemma. En effekt av detta har blivit att vissa arbetsuppgifter nu görs på ett nytt sätt, under annat skede i målhanteringen eller av en annan yrkeskategori.

Arbetet under året har resulterat i att domstols-handläggare idag har större befogenhet att på eget initiativ bedöma vilka åtgärder som ska vidtas utan att varje gång fråga en jurist eller agera på uppdrag. Detta har skapat ett mer effektivt flöde och möjliggjort att juristerna i större utsträckning kan fokusera på de juridiska frågorna. I många fall har det även resulterat i en mer effektiv och sammanhållen handläggning. Domstols-handläggare har fått större ansvar, mer varierande arbetsuppgifter, en naturlig kompetensutveckling och ökad delaktighet i den dömande verksamheten. Samtidigt får framför allt ►

*Rebeka Stechlik,
LIA-praktikant på kansliet*

beredningsdomare avlastning i sina arbetsuppgifter och kan fokusera på mer komplexa frågor.

Exempel på uppgifter som domstolshandläggare numera får utföra på eget initiativ är att begära in handlingar, skicka ut information, ge första anstånd och beställa översättning. I vissa måltyper sköter domstolshandläggare inkorgsgranskning samt bereder mål tills de är klara för avgörande. Både registrator och handläggare får förbereda vissa avvisnings- och avskrivningsbeslut, kommunicera i målen på eget initiativ, planera muntliga förhandlingar med mera. Just nu pågår även ett projekt där en erfaren handläggare med relevant utbildning får ansvara för beredning av körkortsmål, hela vägen från inledande kontroller till förslag på beslut.

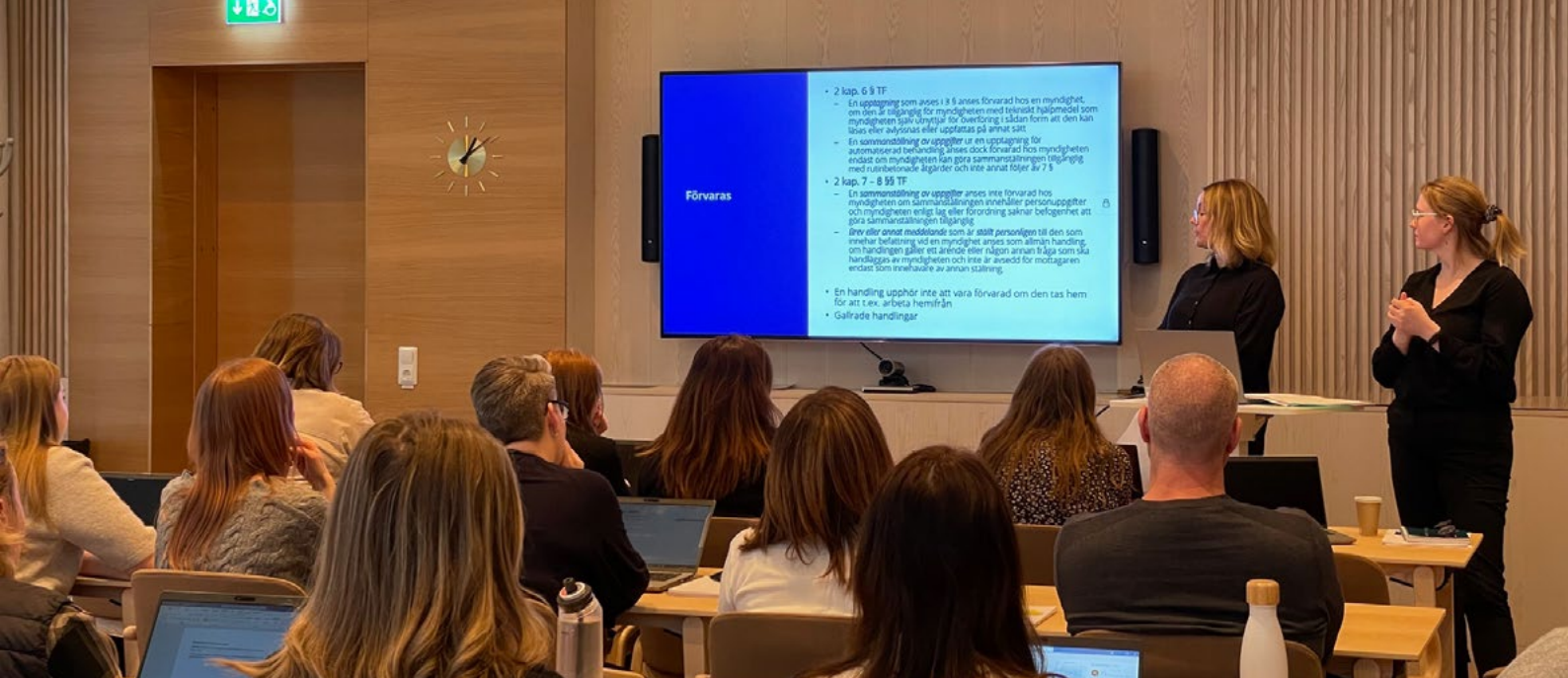
En framgångsfaktor i arbetet har varit att alla inblandade har haft en nyfikenhet och en vilja att pröva nya arbetssätt och arbetsuppgifter, samt att medarbetare med olika yrkesroller har haft en tilltro till varandra och en vilja att lära av varandra och samarbeta. Inom ramen för det erfarenhetsutbyte som Domstolsverket har drivit för att utveckla

handläggarrollen, då erfarenhetsutbyte med andra domstolar har ingått fick kammarrätten en bekräftelse på att det utvecklingsarbete som genomförts har gett resultat. Andra domstolar har varit nyfikna på kammarrättens arbetssätt.

– Att kunna dela med sig av erfarenheter och tips till kollegor på andra domstolar känns roligt och givande, och är något vi hoppas kunna fortsätta med, berättar Lena Valencia Wretbäck.

Kammarrättsrådet Linda Svärd har också varit med i det erfarenhetsutbyte som Domstolsverket organiserat för domstolshandläggare. Hon berättar:

– Det har varit intressant att vara med i erfarenhetsutbytet i min roll som kammarrättsråd. Det har blivit tydligt att frågor som rör utveckling av handläggarrollen också handlar om att renodla och utveckla domarrollen. Det är lätt att bli hemmablind. Genom erfarenhetsutbytet har jag fått insikt i att domstolshandläggarna på vår domstol utför många arbetsuppgifter som på andra domstolar utförs av jurister.

SEKRETESS – ALLTID EN AKTUELL OCH ANGELÄGEN FRÅGA

Under våren 2024 anordnade kammarrätten och Göta hovrätt en gemensam sekretessutbildning för domstolshandläggare och registratorer. Syftet med utbildningen var att aktualisera kansliernas kunskap om allmänna handlingar och sekretess, något som utgör en stor del av deras arbetsvardag.

Vid det första utbildningstillfället höll kammarrättens administrativa assessor Sara Hanberger och hovrättens administrativa fiskal Lisa Ekdahl en genomgång av regleringen av allmän handling i tryckfrihetsförordningen samt sekretessreglering utifrån registratorernas och domstolshandläggarnas perspektiv. Att utbildningen var gemensam med hovrätten tillförde ett vidare perspektiv eftersom medarbetarna fick inblick i varandras vardag och kunde få konkreta exempel på likheter och skillnader. Det skapade en ökad förståelse för verksamheten i respektive domstolsslåg.

Det andra utbildningstillfället genomförde varje domstol för sig. Då var fokus verksamhetsspecifika frågor kopplade till de sekretessbestämmelser som är vanligt förekommande i domstolens mål.

– Det var särskilt intressant att lära sig om sekretess vid förhandling och om vad offentlighetsdopet* innebär. Utbildningen gav också en ökad kunskap om vikten av att fatta beslut om fortsatt sekretess i dom eller slutligt beslut, för att sekretessen ska fortsätta att gälla, säger domstolshandläggaren Sarah Westberg.

*) Huvudregeln är att uppgifter som tas in i domstolsavgöranden blir offentliga (det s.k. offentlighetsdopet) om inte domstolen beslutar att någon sekretessbestämmelse ska fortsätta att vara tillämplig på en viss uppgift i avgörandet

PRAXIS I FOKUS

Kammarrätten har regelbundet så kallade praxismöten då alla jurister på domstolen samlas för att ta upp och diskutera aktuella och intressanta frågeställningar som rör kammarrättens måltyper.

I mars 2024 genomfördes årets första praxismöte vilket även var det första sedan flytten till den nya domstolsbyggnaden året innan och många uttryckte sig positiva till att de här mötena nu återinförts.

Vid mötet diskuterades punkterna: nämndemäns deltagande i tvångsvårdsfall, partsinsyn i förhållande till offentlighets- och sekretesslagen (OSL) och nytt från Högsta förvaltningsdomstolen och Högsta domstolen.

Kammarrättsrådet Mattias Håkansson inledde med att redogöra för frågan om man kan döma utan nämndemän i tvångsvårdsfall, vilket förekommer i förvaltningsrätterna. Därefter diskuterade kammarrättsrådet tillika vice ordföranden Roger Gavelin frågan om partsinsyn och OSL. Avslutningsvis redogjorde kammarrättsfiskalen Johanna Nilsson och tf. kammarrättsassessorn Alexander Dahlman för några intressanta avgöranden från de högsta instanserna, kring till exempel vite, ersättning till offentligt biträde, merkostnadsersättning och LVU.

– Jag tycker det är av mycket stort värde att ha praxismöten – även om det kan röra sig om praxis inom ett område som jag inte arbetar inom. Det är ett bra sätt att väcka upp de frågor som många säkert funderar över, men där det inte finns ett klart svar.

Föredragande juristen Malena Johansson

– För mig är det viktigt att kammarrättens jurister får tillfälle och utrymme att tillsammans reflektera och uppdatera sig i rättsliga frågor. Jag tyckte att mötet uppfyllde syftet.

Kammarrättslagmannen Annika Rojas Wiberg

– För min egen del har den här typen av möten också ett stort värde på så vis att det bidrar till att hålla mig uppdaterad kring intressanta frågor som jag kanske inte själv kommer i kontakt med om jag inte jobbar med den aktuella måltypen. Det är lite som att åka på en utbildning i Domstolsakademiens regi men mer lättillgängligt.

Föredragande juristen Kristina Jöngren

Under 2024 har kammarrätten haft sammanlagt fyra praxismöten.

*Del av konstverket
"Vägen och väven" i allmänhetens ytor*

FÖRHANDSAVGÖRANDE I EU-DOMSTOLEN

Den 15 april bjöds kammarrättens och hovrättens medarbetare in till en föreläsning om att begära förhandsavgöranden av EU-domstolen.

Förhandsavgörande kan begäras för att säkerställa att svensk lag verkligen överensstämmer med EU-rätten och vid oklarhet kring hur rättsakter ska tolkas. Även om det sällan är en skyldighet för våra domstolar att begära ett förhandsavgörande från EU-domstolen kan det vara bra att känna till att möjligheten finns och hur förfarandet fungerar, för att på ett korrekt sätt tillämpa EU-rätten i våra mål.

Angelica Ericsson, adjungerat råd på kammarrätten, och Cecilia Sjöstrand, justitiesekreterare på Högsta förvaltningsdomstolen, höll i föreläsningen.

Angelica, som har arbetat länge på EU-domstolen och även arbetat med EU-rätt på Lunds Universitet, förklarade dels hur förfarandet fungerar och hur den nationella domarens roll ser ut inom ramen för förfarandet, dels vad som händer med en begäran om förhandsavgörande när den kommer till EU-domstolen.

Cecilia, som varit med om att utforma en svensk begäran om förhandsavgörande vid två tillfällen, delade med sig av sina personliga erfarenheter och kunde ge praktiska råd om vad man ska tänka på när det blir aktuellt att hänskjuta en sådan begäran.

INCIDENTÖVNING: ATT FÖRBEREDA SIG PÅ DET OFÖRUTSEDDA

Att domstolen är trygg och säker är viktigt för både domstolens anställda och de som besöker den.

Säkerhetsarbetet i en domstol utgår i hög grad från förebyggande arbete. Via ett systematiskt säkerhetstänk, riskbedömningar och ett gott bemötande av parter och besökare kan många ordningsstörningar och incidenter förebyggas.

I förhandlingssalen är det ordförande som ansvarar för ordning och säkerhet. På domstolen finns även expeditionsvakter med ordningsvaktsförordnande som ansvarar för säkerhetskontroll och röntgen. Det är även dessa som har befogenhet att på uppdrag av ordförande ingripa om det blir ordningsstörningar under en förhandling.

När en incident inträffar gäller det för alla inblandade att vara på tå, men hur kan en domstol försäkra sig om att allt fungerar som det ska den dag det faktiskt sker en säkerhetsincident?

Via övning!

På försommaren 2024 genomförde kammarrätten en incidentövning i samarbete med Kriminalvården och Göta hovrätt.

Under incidentövningen genomförde kammarrätten två fiktiva förhandlingar i LVU-mål där dömande personal i kammarrätten agerade kammarrätt, socialnämnd och offentliga biträden. Kriminalvården agerade ungdom och vårdnads-

havare. De personer på domstolen som dömer men som inte agerade i rättegångsspelet fick vara åskådare under incidentövningarna.

Under förhandlingarna inträffade en rad oförutsedda händelser. Någon blev ledsen, en annan arg och ytterligare någon svimmade.

Vice ordförande Tomas Kjellgren som agerade ordförande i en av övningarna:

– Att förhandlingen skulle bli stökig förstod jag ju eftersom det var övning och det gör att man är mer på helspänn från början. Den känslan känns dock igen även från verkliga situationer då man emellanåt kan utläsa av de underlag vi får innan förhandling att någon kan komma att agera våldsam. Det är viktigt att tänka aktivt på hur man använder rösten och via tydliga direktiv visa vem som bestämmer i salen, helst utan att konflikter eskaleras. När situationen blev allt för kaotisk krävdes det att vakter tillkallades och jag gav dem direktiv att de skulle agera för att få kontroll på situationen. Vilka specifika insatser som krävdes av vakterna bedömde jag inte var min roll att styra över eftersom vakterna bäst bedömer vad som måste göras. Jag tycker att det sammantaget blev ett bra teamwork. ▶

DAGENS FÖRHANDLINGAR

Expeditionsvakten Håkan Rydell:

– Det är viktigt med övning för att vi ordningsvakter ska få möjlighet att förbereda oss inför skarpt läge. I ett skarpt läge behöver vårt agerande sitta i ryggmärgen. Jag tycker att det var bra att det hände så många olika saker i de fiktiva scenarierna, till exempel att en person svimmade samtidigt som vi behövde omhänderta någon annan. Det blir mer utmanande för oss vakter när flera saker händer samtidigt.

Vice ordförande Cathrine Rosell som agerade ordförande i en av övningarna:

– Vi är ganska vana vid att parter agerar ut på något sätt men inte i så stor omfattning som de gjorde under övningarna. Jag kan konstatera att det är viktigt med kommunikation mellan oss i rätten och ordningsvakterna. Vi har redan ett utarbetat arbetssätt som innebär att vi som genomför förhandlingar har kontakt med ordningsvakterna innan förhandlingar som vi bedömer skulle kunna bli stökiga. Från övningen tar jag med mig att det är viktigt att vi även har kontakt med vakterna avseende placering av parterna i salen utifrån alla inblandades synvinklar.

Expeditionsvakten Gisela Klaesson:

– Det är bra att vi som ordningsvakter får förbereda oss mentalt på vad som skulle kunna hända i en rättssal. En viktig aspekt i övningarna är att vi vakter får öva på vårt samspel. Alla behöver bidra men det är också viktigt att känna av när någon annan har agerat i en situation. Då kan man behöva stå tillbaka och finnas till hands om något ytterligare skulle inträffa.

Att genomföra en incidentövning är ett viktigt lärtillfälle för de som dömer, kriminalvårdens personal och domstolens ordningsvakter. Alla inblandade har ett viktigt ansvar i att en förhandling ska kunna genomföras på ett ordnat och säkert sätt. Efter övningen genomfördes därför ett uppföljande möte där Kriminalvården följde upp varje scenario och de som agerat i övningarna fick reflektera över sina beslut och ställningstaganden.

Vice ordförande Tomas Kjellgren som agerade ordförande i en av övningarna:

– Jag tycker att det var mycket bra att få öva på situationer som kan uppkomma i en förhandling, dels för att öka på den egna beredskapen, dels för att få andras synpunkter på hur man har agerat. En detalj som jag inte riktigt haft koll på tidigare var skillnaden mellan kriminalvårdens personal respektive domstolens egna vakters uppdrag och befogenhet, det vill säga att personal från Kriminalvården endast är koncentrerade på den person som de ansvarar för medan domstolsvakterna har det breddade uppdraget att agera för hela domstolens säkerhet. Jag kommer också att tänka mer på vakternas placering så att de har tillräckligt med utrymme att agera om en riskfylld situation uppstår.

Vice ordförande Cathrine Rosell som agerade ordförande i en av övningarna:

– Som tur är händer det inte så ofta att det blir någon allvarigare incident på domstolen men därför är det än viktigare att vi övar inför ”skarpt läge”.

Sammantaget var Kriminalvårdens bedömning att samtliga parter som agerat inom ramen för övningarna gjorde det på ett omdömesfullt och rådigt sätt.

INFORMATION VÄRD ATT SKYDDAS

Vad krävs egentligen för att en domstol ska fungera? Medarbetare och lokaler så klart men också olika typer av utrustning så som datorer, videokonferensutrustning, salsteknik och mobiltelefoner.

Alla organisationer är utöver detta även beroende av information för att kunna utföra sitt uppdrag. Information som går att kommunicera, lagra, förädla och som kan styra olika processer.

Information kan vara olika värdefull, ibland är den helt avgörande för en verksamhet eller för en enskild människa. Därför är det viktigt att skydda informationen. Det handlar om att informationen inte delas med obehöriga personer men det inne-

bär också att obehöriga inte ska ha möjlighet att ändra informationen, göra den otillgänglig eller förstöra den. I vårt samhälle hanteras mycket av den information som personalen har tillgång till i olika digitala system. Därmed blir det viktigt att också skydda de informationssystem som gör informationen tillgänglig.

Det är här det viktiga informationssäkerhetsarbetet aktualiseras.

Domstolsverket samordnar det regelverk som omgärdar Sveriges domstolars informationssäkerhet vilket har resulterat i en informationssäkerhetspolicy, en föreskrift och en rad riktlinjer som alla domstolar har att förhålla sig till. Till det kommer den struktur, de riktlinjer och rutiner som kammarrätten har upprättat för att kvalitets-säkra informationssäkerhetsarbetet lokalt.

Behörigheter

Ett av flera viktiga områden i informationssäkerhetsarbetet är tilldelning av behörigheter i olika informationssystem. Den helt centrala tanken är att endast den som behöver ha tillgång till viss information i sitt arbete ska ha tillgång till den. Det låter logiskt men hur ser man till att det verkligen blir så i praktiken?

Elisabeth Claesson, administratör på kammarrätten, samordnar arbetet med behörigheter.

– Det är mycket att bevaka, hålla aktuellt och administrera kopplat till behörighetshandlingen på kammarrätten, berättar hon. Dels är det viktigt att hålla ordning på alla informationssystem vi har och de behörigheter som finns i respektive system, dels är det viktigt att ha kännedom om vilket behov olika funktioner på domstolen har av information i sitt arbete.

På Kammarrätten i Jönköping beslutar kammarrättspresidenten om behörigheter och dessa

beslut är tidsbegränsade. Elisabeth förbereder beslutsunderlag.

– Jag behöver vara uppmärksam på när en anställd exempelvis byter befattning för då ska behörigheterna ses över och eventuellt justeras, förklarar Elisabeth. Detsamma gäller om en anställd ska vara tjänstledig. Om en anställd slutar sitt arbete är det viktigt att de behörigheter som den personen har haft inaktiveras och raderas, fortsätter Elisabeth. Självklart är det även viktigt att den som börjar arbeta hos oss får de behörigheter som hen behöver för att kunna utföra sitt arbete.

Kammarrättspresidenten Monica Dahlbom tycker det är viktigt att prioritera arbetet med behörigheter på domstolen.

– I teorin kan det låta enkelt att varje anställd endast ska ha tillgång till den information som hen behöver i sitt arbete men det kräver ett kontinuerligt, systematiskt och noggrant arbete om det ska fungera i praktiken, förklarar Monica. Vi måste hela tiden vara på tå och även förklara för vår personal att begränsningar i behörigheter inte handlar om att vi misstror någon. Att endast ha tillgång till den information som arbetet kräver är även en trygghet för vår personal ur informationssäkerhetssynpunkt.

2024 fick Kammarrätten i Jönköping tillgång till ett nytt verksamhetsstöd: IGA – som underlättar översynen av tilldelade behörigheter i olika informationssystem.

Genom logguppföljningar kan kammarrätten följa upp att personer med en viss behörighet i ett system endast tar del av den information som hen behöver för att utföra sina arbetsuppgifter.

Varje medarbetare inom Sveriges Domstolar genomför årligen en e-utbildning som behandlar informationssäkerhet.

SAMVERKAN I DOMKRETSEN

En domkrets är det geografiska område inom vilket en domstol är behörig att ta upp mål. I kammarrättens domkrets finns tre förvaltningsrätter som är första instans i rättskedjan; Förvaltningsrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Linköping och Förvaltningsrätten i Växjö.

De mål som prövas av Kammarrätten i Jönköping har alltså först prövats i någon av domkretsens förvaltningsrätter. Förvaltningsrätterna och kammarrätterna är inte bara sammanlänkade på så sätt att målen rör sig mellan instanserna. Den särskilda domarutbildningen samordnas även mellan domstolarna. En god samverkan domstolarna emellan är därmed viktig.

Det finns flera forum för samverkan mellan kammarrätten och förvaltningsrätterna i domkretsen. Bland annat finns nätverk för domare och chefsadministratörer.

En till två gånger om året träffas dessutom domstolarnas ledningsgrupper samt vice ordföranden från kammarrätten under ett så kallat chefsmöte. Värdskapet för chefsmötet roterar och hösten 2024 var kammarrätten värd.

I september, under två dagar, gick chefsmötet av stapeln i pittoreska Gränna.

Utöver det stående inslaget med aktuella frågor på respektive domstol så kretsade programmet kring tre huvudteman:

Förändringsledning

Organisationskonsulten Staffan Westholm föreläste om vikten av en strukturerad och genomtänkt förändringsledning för att nå framgång i utvecklingsarbete. Bland annat behandlades olika involveringsstrategier, vanliga reaktionsmönster samt vanliga fällor vid förändringsarbete. Under föreläsningen fick deltagarna gruppvis konkret planera för en förändring, vilket genererade många tankar och reflektioner.

Sveriges Domstolars chefsprofil

Domarnämndens kanslichef och biträdande kanslichef gästade chefsmötet för att berätta om det arbete som pågår med att revidera Domarnämndens chefsprofil. Under programpunkten fick deltagande chefer möjlighet att ge både feedback och input i arbetet vilket var uppskattat.

Anders Spalding

Hotet inifrån

Anders Spalding, före detta underrättelseofficer med lång erfarenhet av underrättelsetjänst och säkerhetstjänst, föreläste på temat insiders. I sin presentation berättade Anders om hur en verksamhet kan förebygga, identifiera och motverka insiderverksamhet. Huvudbudskapet var att ingen medarbetare blir en insider över en natt – det är en gradvis process som går att påverka.

UTVECKLINGSEFTERMIDDAGAR: EN MÖJLIGHET ATT LÄRA OCH UTVECKLAS TILLSAMMANS

Tre gånger om året samlas alla medarbetare och chefer på kammarrätten för en gemensam utvecklingseftermiddag. Vårens två tillfällen hade fokus på hälsosam arbetsmiljö och under hösten gavs en inblick i rättspsykiatri.

Arbetsplatskultur

I april var temat arbetsplatskultur tillsammans med föreläsaren Linus Jonkman. Under eftermiddagen fanns utrymme för att reflektera och lära sig mer om kärnkvaliteter, motivation och engagemang. Linus pratade bl.a. om hur viktig psykologisk trygghet är för att de som arbetar i en verksamhet ska trivas men också för att verksamheten ska utvecklas och fungera optimalt.

Hälsa, balans och stress

I juni genomfördes årets andra utvecklingseftermiddag. Programmet hölls av administrativa direktören Stina Nordström och samordnaren för HR och kommunikation Josephine Sunneräng. Korta filmklipp varvades med diskussioner i tvär- och funktionsgrupper. Materialet var hämtat från ”Stressdialogen”, som utvecklats av Sunt arbetsliv.

– Stress hjälper oss att fokusera och prestera. Om vi däremot stressar för mycket, under lång tid och utan att återhämta oss, kan vi må dåligt. Att aktivt arbeta med att förebygga osund stress i arbetslivet gynnar både individen, arbetsgruppen och hela verksamheten. Och forskning visar att genom att börja prata om stress med kollegor så både mår vi bättre och känner oss mindre stressade, säger Josephine.

– Utvärderingen som genomfördes efter utvecklingseftermiddagen visade att frågor som rör stress är både angeläget och intressant att diskutera.

Domstolens chefer har fått en sammanställning av respektive funktionsgrupps skyddsfaktorer att arbeta vidare med tillsammans med medarbetarna, säger Stina.

Psykiatri och tvång

I oktober var det dags för den tredje och sista utvecklingseftermiddagen, på temat Psykiatri och tvång. Kammarrätten gästades då av överläkarna Sara Bromander och Erik Nilzén från Rättsmedicinalverket. Syftet var bland annat att få inblick i Rättsmedicinalverkets roll och uppdrag när det gäller rättspsykiatriska undersökningar. Med utgångspunkt från ett fiktivt fall delade föreläsarna generöst med sig av sina erfarenheter och kompetens. Bland annat berördes hur en rättspsykiatrisk undersökning går till, vad som omfattas av begreppet allvarlig psykisk störning samt vården och förfarandet vid psykiatrisk tvångsvård respektive rättspsykiatrisk vård.

Allmän förvaltningsdomstol prövar frågor om tvångsvård enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och beslutar om utskrivning från rättspsykiatrisk vård (LRV). Kammarrätten handlägger varje år ca 400 mål enligt LPT och LRV. Föreläsningen var en möjlighet för kammarrättens medarbetare att få fördjupade kunskaper om förutsättningar för olika typer av psykiatrisk tvångsvård, om vad som sker innan prövningen i domstolen och hur en rättspsykiatrisk undersökning går till.

ETT LIV UTANFÖR DOMSTOLEN

Det är både möjligt och berikande att kombinera arbetet på domstol med andra intressen. Här berättar ett antal medarbetare från olika yrkeskategorier om sina uppdrag eller fritidsintressen utanför arbetet som domstolsanställd.

Annika Rojas Wiberg, kammarrättslagman:

Rättsmedicinalverket

Sedan flera år är jag engagerad av Rättsmedicinalverket som utbildare av blivande rättspsykiatriker i brottmålsjuridik. Rättsmedicinalverkets rättspsykiatriska avdelningar arbetar på uppdrag av de allmänna domstolarna med bland annat rättspsykiatriska undersökningar och underlag inför domstolens bedömningar av påföljdsfrågor när det finns misstanke om allvarliga psykiska störningar.

När jag utbildar drar jag nytta av mina tidigare erfarenheter som domare i allmän domstol och bidrar med praktiska erfarenheter från brottmålsprocessen. Syftet är att ge deltagarna en djupare förståelse för den juridiska kontext som rättspsykiatrikerna på Rättsmedicinalverket verkar inom. Att jag numera har färsk erfarenhet av LRV-prövningen i förvaltningsdomstol gör uppdraget ännu roligare! Vid kurserna finns också deltagare från de professioner som arbetar i team med rättspsykiatrikern, såsom psykologer och socionomer. Att få bidra till ökad kompetens och kvalitet inom rättsväsendet ger stor tillfredsställelse. Ytterst är det en fråga om rättssäkerhet.

Genom att undervisa behöver jag formulera för mig själv vad som är viktigt att förmedla och varför. Det är alltid en nyttig övning. Och det dyker alltid upp frågor som jag inte tänkt på tidigare! Det gör att jag utvecklas som domare och föreläsare och inspireras till fortsatt utveckling i mitt dagliga arbete.

Mikaela Kaverén, registrator:

Innebandyspelare

Jag började spela innebandy för 24 år sedan, efter att en kompis tog med mig på en träning. Redan då blev jag fast, och idag kan jag fortfarande säga att det är världens roligaste sport! För mig är det mer än att bara jaga en plastboll. Det handlar om gemenskapen – att få vara en del av en grupp som kämpar för varandra och har roligt både på och utanför planen.

Innebandyn ger mig energi och gör mig mer stresstålig och lösningsorienterad. Jag mår bra av att träna och känna att jag utvecklas, och jag älskar att få dela plan med spelare i olika åldrar. I vårt lag skiljer det nästan 15 år mellan mig och den yngsta, men det hindrar oss inte från att ha roligt tillsammans. Vi lär av varandra, och det är en del av tjusningen.

Trots många långa resor till matcher och flera pass innebandy i veckan får jag ihop det tack vare mycket planering med min man. Han vet hur mycket innebandyn betyder för mig och hjälper till att balansera vardagen med våra barn, som själva tränar fotboll, innebandy och hockey.

Ett av mina största ögonblick inom innebandyn var att få spela några matcher i högsta serien med JIK samt när vi förra året vann division 1 med Husqvarna IK och fick chansen att kvala till Allsvenskan. Det gick inte vår väg just detta år men vi tar nya tag tillsammans.

Utöver att spela har jag även varit tränare för innebandyskola och deras första år som lag. Det är så roligt att se deras glädje och få följa deras utveckling. Jag kommer säkert att återgå som tränare efter att jag själv slutat spela eftersom jag vill kunna ge tillbaka till den klubb som fostrat mig.

Mitt mål framåt? Att fortsätta ha kul och spela så länge kroppen håller!

Tomas Kjellgren, kammarrättsråd:

Domstolsakademin

I samband med att jag började vid kammarrätten blev jag också ämnesansvarig på Domstolsakademin, för områdena socialförsäkring och offentlig upphandling. Det innebär att jag hanterar och planerar utbildningsinnehåll och även håller kurser. Jag har alltid varit intresserad av utbildningsfrågor och har därför parallellt med arbetet som domare också en del undervisningsuppdrag vid Linköpings Universitet, vilket innefattar bland annat doktorandhandledning.

Hannes Brattgård, kammarrättsfiskal:

Sjöscouterna

Redan som liten gick jag med i sjöscouterna och fastnade tidigt för de äventyr som man får uppleva genom scouterna – allt ifrån kvällsseglingar till vandringshajker, internationella scoutläger, resor till främmande länder och inte minst långseglingar. Sedan 2015 har min mesta scoutinsats varit som skeppare på scouternas skolfartyg Biscaya, en havskryssare som sedan 1942 genomfört långseglingar längs hela svenska kusten, stora delar av Östersjön och två gånger till Skottland.

Ombord tillämpas scoutingens pedagogik fullt ut – learning by doing! Scouterna planerar och lagar mat, städar, seglar, badar och äter glass, medan vi skeppare ser till att det blir en säker och lärorik seglats. Vi seglar såväl dag som natt och ofta flera dygn i sträck enligt det klassiska vaktsystemet till sjöss. För oss skeppare är det också en fantastisk upplevelse att på bara en veckas tid få se osäkra små scouter blomma ut och bli riktigt duktiga sjömän! Det är helt enkelt en ynnest att få ge tillbaka till den rörelse som själv gett mig otroligt mycket.

Kirsi Laakso Utvik, kammarrättslagman:

Särskild utredare

Jag fick i början av hösten 2023 frågan om jag ville ta ett uppdrag som särskild utredare i Utredningen om skärpta krav för att förvärva svenskt medborgarskap. Utan att veta vad jag gav mig in på tackade jag ja på en gång. Jag hade en tid funderat över hur uppdraget som särskild utredare fördelades och eftersom jag saknar att arbeta med migrationsrätt gick det inte att stå emot erbjudandet. Jag hade turen att få en skicklig jurist som utredningssekreterare, fiskalen Christin Jidevåg, som just då var föräldraledig från underrettsåren på Förvaltningsrätten i Jönköping. Till vår hjälp har vi också sakkunniga och experter från olika departement och SKR.

Direktiven har sitt ursprung i Tidöavtalet och är mycket tydliga. Det är inte fråga om att analysera huruvida utredningen ska föreslå skärpta krav eller inte utan det är mycket tydligt att vi ska göra det. Frågan är i stället hur långt de nya kraven ska gå vad gäller till exempel ytterligare kunskaper i svenska och samhällskunskap, hederligt levnadssätt och längre hemvist i Sverige än tidigare. Under våren 2024 fick utredningen ►

Astrid Laurin, arkivarie:

Hallbybollen

Mitt handbollsintresse började när barnen började spela. Jag hade själv bara testat på handboll under några månader men har alltid varit en föreningsmänniska. Jag såg hur mycket jobb tränarna lade ner och erbjöd att jag kunde hjälpa till med administration runt omkring. Intresset har lett till att jag både har varit ledare i dotterns lag men även att jag börjat sitta som matchfunktionär på handbollsmatcher. Numera är det inte längre ungdomsmatcher utan matcher i den högsta ligan här i Sverige och även internationella matcher såsom VM och EM. Jag är också engagerad i Domar- och funktionärskommittén inom Svenska handbollförbundet och utbildar funktionärer.

Framför allt ägnar jag en stor del av min fritid åt Hallbybollen som är en handbollsturnering som spelas runt trettonhelgen varje år och som går av stapeln i Jönköping. Jag är sedan ett par år tillbaka cupansvarig för hela turneringen som spelas under tre dagar. Det är en rätt stor apparat att samordna: i januari 2024 hade vi 410 deltagande lag (vilket var deltagarrekord) och vi spelade då 1019 matcher fördelat på 22 handbollsplaner. De lag som spelar Hallbybollen är i åldrarna 8-16 år och kommer från hela Sverige men vi har också lyckats locka några enstaka lag från Finland.

Ofta arrangerar vi också en landskamp i samband med Hallbybollen som våra deltagare får titta på. Det är en magisk stämning i ett fullsatt Husvarna Garden med spelare och ledare som hejar på landslaget. Och vi vet att landslaget verkligen uppskattar denna inramning. Det är inte vanligt att man spelar en träningslandskamp inför 7000 åskådare.

Vi är en mindre grupp på mellan 12-15 personer som utgör själva kärntruppen. Vårt arbete tar likasom aldrig slut. När en turnering är färdigspelad så finns det mycket jobb som kvarstår och sedan ska nästa turnering planeras. Boenden och hallar ska bokas, vi har kontakt med våra leverantörer för mat, transport, filmandet av matcher, medaljer m.m. Själv har jag huvudansvaret för tävlingsfrågor och matchläggning. Min man Jesper jobbar också med Hallbybollen och det blir mycket handbollssnack hemma. Det skulle nog inte funka om vi inte hade det gemensamma intresset.

Att rodda en stor cup som Hallbybollen kräver att man gillar administration och kan ha många bollar i luften men framför allt att man tycker att det är roligt. Det ger mig enormt mycket glädje att se alla spelare, ledare och föräldrar som kommer till Jönköping men också alla våra funktionärer som ställer upp. Det blir en gemenskap kring något som vi tycker är roligt.

också tilläggsdirektiv med bland annat uppdraget att så långt som möjligt utmönstra de så kallade anmälningsärendena (ett enklare förfarande för att få svenskt medborgarskap) för att de flesta utlänningar som ansöker om svenskt medborgarskap istället ska hänvisas till det så kallade ansökningsförfarandet (en mer omfattande prövning

där svenskt medborgarskap får beviljas).

Utredningen ska lämna sitt förslag den 14 januari 2025. Det har varit roligt och intressant att få arbeta med en utredning men eftersom arbetet för min del mestadels skett på kvällar och helger ska det bli otroligt skönt att återigen få tillbaka mer fritid.

HÖGSKOLAN DELAR UT MEDALJ

Kammarrättspresident Monica Dahlbom tilldelades under våren 2024 Jönköping Universitys förtjänsttecken.

Utmärkelsen ges till personer som gjort insatser av stor vikt för lärosätet. Monica Dahlbom har tidigare varit ordförande för Stiftelsestyrelsen vid högskolan i sju år. Hennes nuvarande roll vid Jönköping University är att vara sammankallande i Stiftelsestyrelsens valberedning.

Förtjänsttecknet delades ut vid Akademisk högtid den 4 maj 2024 och består av en medalj och ett diplom.

I motiveringen nämndes bland annat:

Genom sitt kunnande, sitt lugn och sin förmåga att skapa en god anda och bra struktur gav Monica Dahlbom styrelsen säker vägledning

och framtidstro. Monica Dahlboms bakgrund som jurist/domare och förhandlingschef vid Arbetsgivarverket gav henne värdefulla erfarenheter som hon på ett mycket förtjänstfullt sätt kunde använda i rollen som ordförande, i allt från beslutsformulering till insiktsfulla och analytiska inspel på styrelseunderlagen. Monica Dahlbom är tydlig och balanserad och visade mycket god förmåga att skapa en tillåtande atmosfär med högt i tak där alla fick möjlighet att säga sin mening samtidigt som diskussionerna var konstruktiva och framåtsyftande.

*"On Good Terms, architecture"
Målning av Tore Wallert*

*"Drottning Kristina"
Skulptur av Oscar Johannesson*

*"Uppståndelsefigur"
Skulptur av Ivar Lindekrantz*

KONSTVANDRING

Enligt de kulturpolitiska mål som slagits fast av riksdagen är konst en demokratisk rättighet och det offentliga ska bland annat bidra till att främja konstnärlig förnyelse och bevara vårt kulturarv.

En dag i april erbjöds alla medarbetare på domstolen att gå en så kallad konstvandring på den egna arbetsplatsen. Som relativt nyinflyttade i domstolsbyggnaden var fortfarande mycket nytt och oupptäckt i de egna lokalerna, som till exempel alla konstverk som finns utplacerade både i de allmänna ytorna och i kontorsdelarna. I domstolens lokaler finns verk av bland annat Pablo Picasso, Calle Örnemark och Lars Lerin.

Konstkonsult Magnus Mattson från Statens konstråd, som varit med och valt ut och placerat konsten i den nya domstolsbyggnaden, höll i rundvandringen för ett stort antal intresserade medarbetare.

Statens konstråd har funnits sedan 1937 och lånar ut konst till Sveriges olika myndigheter. När Kammarrätten i Jönköping och Göta hovrätt

under 2023 flyttade samman i nya lokaler gjordes en inventering av konsten och det följde bland annat med en hel del äldre verk som också skulle placeras ut. Det innebar en utmaning att hitta antingen en lämplig harmoni eller kontrast för den typen av verk i en modern byggnad.

– Jag tycker att vi har haft ett fantastiskt bra samarbete med konstkonsulten från Statens konstråd. Resultatet som är en blandning av skulpturer, glaskonst, moderna verk och äldre sådana har verkligen bidragit till en än mer estetiskt tilltalande arbetsmiljö för våra medarbetare. Den konst som finns i domstolens lokaler bidrar även till att de som besöker vår domstol får möjlighet att ta del av kvalitativ konst. En gestaltad miljö blir trevligare helt enkelt! säger administrativa direktören Stina Nordström.

Claudia Rojas Bustamante och Louise Millqvist vid årets alumträff

EN DAG FÖR NOTARIER

Varje år bjuder kammarrätten in till ett informationsmöte om fiskalsutbildningen, som riktar sig till notaries. I september 2024 anordnades en notarieday gemensamt med Göta hovrätt. Det var en lyckad dag där notaries från både förvaltningsrätter och tingsrätter fick information om den särskilda domarutbildningen i Jönköping. Uppslutningen var god och de notaries som deltog gav positiv respons på det de fått del av under dagen.

EN DAG FÖR FISKALER

Kammarrätten anställer varje år i snitt sex kammarrättsfiskaler som under sin anställning genomgår den särskilda domarutbildningen. Kammarrätten anordnar ett årligt regionalt fiskalsmöte för de som går domarutbildningen. Mötets syfte är att främja kammarrättens ambition att uppnå en kontinuitet under hela domarutbildningen och att säkerställa utbildningens kvalitet. Utöver detta bidrar fiskalsdagen till att skapa goda förutsättningar för erfarenhetsutbyte och nätverkande.

Årets fiskalsmöte den 7 maj innehöll bland annat programpunkter kring ledarskap, säkerhet och god domarsed.

Mingelbild från årets alumträff

EN LYCKAD PREMIÄR FÖR ALUMNER

En av domstolarnas uppgifter är att utbilda framtidens domare. En alumn är en tidigare elev vid en skola och i det här sammanhanget står uttrycket för en person som har gått den särskilda domarutbildningen vid Kammarrätten i Jönköping.

Kammarrätten anordnade den 1 oktober en alumnträff, som en insats i domstolens långsiktiga arbete med kompetensförsörjning och att locka potentiella medarbetare att söka anställning. Inbjudningar skickades till alla som fortfarande är aktiva i yrkeslivet och som har gått eller som just nu går den särskilda domarutbildningen vid Kammarrätten i Jönköping. Alla ordinarie domare i kammarrätten och de som varit eller är adjungerade råd bjöds också in. Över 95 personer tackade ja och vid träffen möttes alumner som hade genomfört sin utbildning under en tidsperiod som representerade över fem decennier.

Kvällen inleddes med ett mingel då många fick chansen att återse gamla bekanta men även knyta nya kontakter. Monica Dahlbom startade sedan kvällens program med att hälsa alla välkomna

och berättade om syftet med träffen. Vidare reflekterade hon kort över alla de förändringar som skett i domstolsvärlden under den tidsperiod som deltagarna representerade.

Därefter höll representanter från Domarnämnden i ett inlägg som beskrev nämndens verksamhet. Gästerna fick veta hur det går till att söka domaransällning och hur meritvärderingen går till.

Kammarrättens två lagmän Kirsi Laakso Utvik och Annika Rojas Wiberg berättade kort om vad de har gjort tidigare och vilka vägval som förde dem till Kammarrätten i Jönköping.

De deltagare som var intresserade fick sedan chansen att se kammarrättens nya domstolsbyggnad genom guidade rundturer i huset. Kvällen avslutades med en festlig middag.

EN BEDRIFT VÄRD ATT UPPMÄRKSAMMA

2024 beslutade kammarrätten att särskilt uppmärksamma de som genomfört domarutbildningen. Sedan tidigare firas den som är klar med blommor och diplom. Men nu beslutades att även bjuda in till en assessorsmiddag vid tre tillfällen per år.

Assessorsmiddagarna arrangeras i samarbete med Göta hovrätt och vid middagarna deltar domstolarnas presidenter, lagmän och de assessorer som blir godkända i anslutning till respektive tillfälle. Den första assessorsmiddagen hölls den 10 september.

– Det här är ett sätt för oss som arbetsgivare att uppmärksamma den bedrift som en genomförd domarutbildning innebär. Vi hoppas att det kommer att bli ett trevligt och uppskattat inslag, säger kammarrättspresident Monica Dahlbom

PÅ TILLFÄLLIGT BESÖK

Kammarrätten vill bidra till att öka kunskaperna kring domstolarnas roll i samhället, rättsstaten och demokratin.

Ett sätt att göra det är att visa upp domstolen och berätta om verksamheten i samband med föreläsningar, yrkesmässor för studenter, studiebesök eller andra samarbeten med lärosäten.

Kammarrätten erbjuder praktik på domstolen i syfte att marknadsföra arbetsplatsen samt för att bidra till framtida kompetensförsörjning inom Sveriges domstolar. Kammarrätten har också som statlig arbetsgivare ett visst ansvar att ta emot praktikanter inom arbetsmarknadspolitiska program via Arbetsförmedlingen.

Utöver detta har kammarrätten under flera år erbjudit relativt nyutexaminerade jurister att genomföra en traineeperiod på domstolen.

Under 2024 har Kammarrätten i Jönköping tagit emot en traineejurist, en student som går paralegalutbildning, en praktikant på juristprogrammet och en person som genomfört arbetspraktik via Arbetsförmedlingen.

Hur har de uppfattat kammarrätten som arbetsplats?

Rebeka Stehlik: Paralegal

Rebeka var på kammarrätten under cirka två månader som så kallad LIA-praktikant vilket var en del av hennes utbildning till paralegal. Hon genomförde sin praktik på domstolens kansli och arbetade där tillsammans med domstolshandläggare och registrator.

Vad gör en paralegal?

Via paralegalutbildningen utbildar man sig till att bli en kvalificerad juridisk handläggare. Arbetsuppgifterna kan variera mycket beroende på om man arbetar på domstol, advokatbyrå eller ett

företag. Det kan till exempel innebära att man är en juridisk assistent eller paralegal som sammanställer informationsmaterial. Som domstolshandläggare har man daglig kontakt med ombud, klienter, domstolar och myndigheter, vilket ställer höga krav på bemötande och service. Man kan upprätta förslag till enklare beslut, göra enklare rättsutredningar och vara protokollförare vid förhandlingar.

Hur hamnade du på just kammarrätten?

Inom den juridiska utbildningen ligger fokus mycket på straffrätt och processrätt och jag ville lära mig mer om den lagstiftning som behandlas inom kammarrätten och om de allmänna förvaltningsdomstolarnas roll i samhället.

Kammarrätten bemöter dagligen en otroligt bred del av vad den enskilde kan möta i sin vardag och bidrar på så sätt till stor samhällsnytta.

Tiden på kammarrätten har gett mig en djupare förståelse för hur juridiken verkar i samhällets alla hörn och vad som kan komma att krävas av mig som domstolshandläggare.

Vad tar du med dig från din tid på kammarrätten?

Alla mina otroliga möten med erfarna jurister och domstolshandläggare.

Även annan verksam personal som säkerhetsvakterna och administrationen som alla bidragit till en professionell och trygg tid på domstolen.

Särskilt tack till kanslienheten för all lärdom och vägledning under min praktikperiod – handläggning där maskineriet börjar och slutar.

Ingen dag är den andra lik. ►

Linda Frick: Praktikant arkivet

Sedan juni 2022 har kammarrätten och hovrätten gemensamma arkivlokaler på Werket bara ett stenkast bort från domstolsbyggnaden. Under 2024 genomförde praktikanten Linda Frick två praktikperioder på arkivet.

Vad innebär det att vara praktikant på arkivet?

Jag arbetar med det som inom arkivvärlden kallas för att ordna och förteckna. Jag går igenom gamla akter, plockar bort häftklamrar och gem, kuvert, torkade gummi-band och plast som kan finnas i akterna och som kan vara skadlig för handlingarna. Men framför allt byter jag ut de gamla aktomslagen som ofta är trasiga och som är av ett material som idag inte längre är godkänt. Jag ser också till att akterna läggs i rätt ordning så att de ska gå att återsöka utan några problem i framtiden. När jag har gått igenom akterna, bytt aktomslag och sorterat upp dem läggs akterna i nya arkivboxar. Jag gör också i ordning ett utkast till en arkivförteckning så att man kan se vad som finns i respektive arkivbox.

Hur hamnade du på just kammarrätten?

Jag fick min praktikplats genom Arbetsförmedlingen inom programmet SIUS (introduktions- och uppföljningsstöd för arbetssökande med nedsatt arbetsförmåga på grund av en funktionsnedsättning). Min funktionsnedsättning är i form av ett synfel. Tanken är att praktiken ska leda till att jag får ett fast arbete så småningom. Jag hade ingen tidigare erfarenhet av arkiv men eftersom jag har ett intresse för historia föreslog jag det som en möjlig plats att få praktisera på.

Vad tar du med dig från din tid på kammarrätten?

Jag har trivts väldigt bra här och känner att jag har kommit in i gänget. Vi är inte så många som arbetar på arkivet men jag har blivit mycket väl bemött.

Jag visste inte i förväg exakt vad jag skulle få för arbetsuppgifter men det är ett roligt ►

Astrid Laurin, arkivarie och
Linda Frick, praktikant

och intressant jobb som jag trivs med. Tempot passar mina förutsättningar och arbetet är intressant och viktigt.

Så här säger arkivarien Astrid Laurin, som har varit handledare för Linda:

– Att ta emot och handleda en praktikant tar visserligen tid men kammarrätten gör en samhällsviktig insats när vi ger personer möjlighet att prova på ett arbete under anpassade former. Dessutom bidrar Lindas arbete verkligen till vår verksamhet.

Esbjörn Sandström: Trainee

Anställningen som trainee ger nyexaminerade jurister möjlighet att under ett år pröva på att arbeta på domstol.

Vad innebär det att vara trainee?

Som traineejurist har jag haft samma arbetsuppgifter som de fast anställda föredragande juristerna. Det vill säga att föredra mål och skriva förslag till avgörande när det inte är frågan om prövningstillstånd som prövas. Därutöver har jag arbetat ganska mycket på beredningen där man bland annat granskar nya mål och inkommande handlingar. En tanke med min tjänst som traineejurist har varit att jag ska få pröva på olika måltyper. Så har det också blivit, jag har exempelvis jobbat med återkallelse av taxiförarlegitimation, bistånd enligt socialtjänstlagen och psykiatrisk tvångsvård.

Hur hamnade du på just kammarrätten?

Jag kommer från Uppsala och när jag sökte jobb tänkte jag att om jag ser ett jobb som är intressant så kan jag flytta dit. Jag såg att man kunde söka anställning som traineejurist på Kammarrätten i Jönköping och tyckte det verkade spännande. Jag är väldigt intresserad

av offentlig rätt, dessutom lockade det att jobba på domstol. Att det rörde sig om en överrätt var också spännande.

Hur har du upplevt din tid på kammarrätten?

Det har varit spännande! Som nyexaminerad jurist och ny på domstol lär man sig väldigt mycket. Jag har både lärt mig mycket materiellt vad gäller de olika måltyperna men dessutom mer allmän förvaltningsprocessrätt och att jobba i Sveriges Domstolars målhanteringssystem Vera. Det har varit värdefullt. Jag tycker det är en väldigt bra stämning på kammarrätten och man kan verkligen fråga kollegor om hjälp när det behövs. Jag tycker också att det har varit trevligt runtomkring med exempelvis julbord och middag inför sommaren.

Vad tar du med dig från din tid på kammarrätten?

Jag hade inte så tydliga förväntningar om hur det skulle vara på domstolen. Man kan säga att jag har fått en inblick i hur domstolsarbete fungerar mer konkret där både exempelvis föredragande jurister och domstolshandläggare är viktiga. Som utomstående tänker man nog lätt bara på domare när man tänker på en domstol.

Jag tar med mig värdefull erfarenhet från att ha jobbat med erfarna domare som man har kunnat ställa frågor till och fått höra resonera under föredragningar. Jag har fått ett ökat självförtroende inför framtiden med tanke på att jag har jobbat med juridik i ett år. Minnen från ett spännande år med många trevliga kollegor.

Vad ska du göra efter traineetiden?

Jag ska vara tingsnotarie på Falu tingsrätt. Det ska bli intressant! Det känns spännande att få erfarenhet från både förvaltningsdomstol och allmän domstol.

Kammarrättens "topp 3" som arbetsplats

1. Mötet med medarbetarna - alla meningsfulla möten, det är sådant man kommer ihåg.
2. Uppgiften – det är ett viktigt uppdrag vi har.
3. De kollegiala arbetsformerna – lagarbetet vi ägnar oss åt varje dag.

FRÅN BÖRJAN TILL SLUT

Två av kammarrättens råd tillika vice ordföranden går i pension i början av 2025. Här ges en inblick i deras arbetsliv och resan fram till pension.

Roger Gavelin

Roger genomförde sin notarietjänstgöring på Länsrätten i Jönköping. Därefter påbörjade han domarutbildningen på Kammarrätten i Jönköping och var fiskal där i drygt ett år. Under tiden på kammarrätten var Roger även den första administrativa fiskalen där.

Sitt underrättsår genomförde Roger på Länsrätten i Mariestad men han tog beslutet att avbryta sin fiskalstid i förtid då han blev pappa. Flyttlasset gick då tillbaka till födelsestaden Stockholm där både familj och nya utmaningar inom arbetslivet väntade.

I slutet av 1994 började Roger arbeta på PwC som är marknadsledande inom revision och rådgivning. Där blev han kvar i närmare 20 år och arbetade bland annat som chef för skatteavdelningen, satt i styrelsen och hade en rad internationella uppdrag.

Någon gång runt 2014 kände sig Roger klar med sitt arbete på PwC och började reflektera över framtidens utmaningar. Men först behövde han en paus. En paus som blev tre år lång och som ägnades åt rekreation av olika slag så som vistelse i bostaden i Spanien, golf, musikinstrument och mycket umgänge med familj och vänner.

Skulle pausen övergå i pension? Nej, Roger började längta tillbaka till arbetslivet som ger mål och

mening och dessutom blev Roger uppmuntrad av vänner och bekanta som ansåg att han skulle passa bra som domare.

Vid den här tiden sökte Kammarrätten i Jönköping ett adjungerat råd. Roger sökte och fick anställningen vilket innebar att han adjungerade som råd på kammarrätten i knappt ett år och därefter arbetade som tf. rådman på Förvaltningsrätten i Stockholm. Arbetet i domstol gav mersmak och 2018 sökte Roger anställning som råd på Kammarrätten i Jönköping vilket resulterade i att han fick en fullmaktsanställning. Några år senare fick Roger anställning som vice ordförande och ytterligare något år senare blev han tf. lagman, därefter gick han tillbaka till att vara vice ordförande igen.

Sammanlagt blev det 12 år i domstol för Roger och knappt 20 år i privat sektor.

När du summerar ditt arbetsliv – vad har varit det bästa?

Jag tillhör de som anser att det är meningsfullt att arbeta. Det ger mening och mål i livet. Jag har alltid arbetat med sådant som kräver engagemang och då har jag också bidragit med det. Jag gillar och har alltid dragits till sådant som är svårt. Det ska vara utmanande att arbeta och det är viktigt för mig att det jag gör betyder något. Både i domstol och på PwC anser jag att de behov ►

jag har i arbetslivet har infriats. Jag har aldrig haft en långtråkig dag och det är ett gott betyg.

Om du skulle ge ett råd till någon som är ”mitt i karriären” vad skulle det vara?

Var uppmärksam på att göra de val som känns rätt för dig. Du måste göra val som stämmer överens med din personlighet och ditt eget driv. Jag tror inte på att alla ska vara stöpta i samma form. ”Gör din grej” och välj de vägar som är rätt för dig. En annan sak som jag tycker är viktig är att inte ge upp för tidigt. Älta inte om det du ägnar dig åt är ”rätt” allt för snabbt, det är viktigt att ”hålla i och hålla ut”. Tänk på att alla erfarenheter är nyttiga. Utvärdera i stället dina val kontinuerligt, exempelvis efter ett år, fem år och så vidare och ta därefter eventuellt nya aktiva beslut i den riktning som är rätt för dig då. Under mellantiden bör du lägga fokus på i princip en enda sak, att utföra dina egna arbetsuppgifter på ett så bra sätt som möjligt.

Du har varit vice ordförande på kammarrätten. Skulle du rekommendera rollen till någon annan?

Ja, absolut! Det är roligt att vara ordförande. Både i muntlig förhandling när man träffar externa parter och i föredragningar. Att vara något slags ankare i sitsen är ett viktigt ledaruppdrag i överrätt. Det handlar om att få ihop slutresultatet även i situationer då åsikterna går starkt isär. Det är ett stort ansvar att vara ordförande som är både givande och utvecklande.

Vad kommer du att uppskatta mest med att vara pensionär?

Att få bestämma helt fritt över min egen tid.

Bengt Green

När Bengt började plugga juridik gjorde han det utifrån en tanke om att det man lär sig mer om blir också intressant. En bit in i juridikstudierna bestämde sig Bengt för att ta en paus för att studera litteraturvetenskap – ett annat stort intresse. Det visade sig dock att litteraturvetenskap var ”supertråkigt” till den grad att Bengt var rädd för att hans intresse för litteratur skulle dö helt varför han bestämde sig för att återgå till juridikstudierna.

Efter studierna genomförde Bengt sin notarie-tjänstgöring på Länsrätten i Östersund. Redan hans första dag på länsrätten låg det en stor hög med skattemål på hans skrivbord och så fortsatte

det. En majoritet av tiden som notarie ägnade Bengt åt att hantera skattemål.

Sitt första fiskalsår gjorde Bengt på Kammarrätten i Sundsvall. Detta efter några månaders tid som fiskalsaspirant, som man var på den tiden. Underrättsåret, som då var ett år, genomfördes på Länsrätten i Jämtlands län och därefter återgick Bengt till Kammarrätten i Sundsvall som assessor.

Efter domarutbildningen började Bengt arbeta som rättssakkunnig på Regeringskansliet, närmarer bestämt på Miljödepartementets planenhet. I sex år arbetade Bengt med frågor som kretsade kring Plan- och bygglagen.

I ett och ett halvt år gjorde Bengt en ”avstickare” till Högsta förvaltningsdomstolen där han arbetade som justitiesekreterare.

Under en tid hade Bengt sneglat mot Riksantikvarieämbetet med säte på Östermalm i Stockholm. När en anställning som jurist blev ledig där ansökte han och fick den. På Riksantikvarieämbetet fanns fyra jurister, resten var arkeologer och byggnadsantikvarier och arbetet på myndigheten kretsade kring markegendomsrätt. Bengt trivdes på Riksantikvarieämbetet men efter ungefär sju års arbete togs det beslut om att utlokalisera myndigheten till Gotland. Dit ville Bengt inte flytta så han började se sig om efter ett annat arbete.

2008 sökte Bengt anställning som råd på Kammarrätten i Jönköping och fick den. Frågan om hela familjen skulle flytta söderut och lämna Stockholm väcktes men beslutet landade i att Bengt började veckopendla, ett beslut som resulterade i 16 år av veckopendlande. Hösten 2013 blev Bengt vice ordförande på Kammarrätten i Jönköping och har sedan varit det i ungefär 10 år.

När du summerar ditt arbetsliv – vad har varit det bästa?

Det bästa och det jag uppskattar allra mest är att varje mål är som ett litet projekt. Jag gillar det formatet. Stora mål blir inte för stora. Bortsett från snabbmålen, som är just snabba, är alla mål lagom omfattande för att jag ska tycka att det känns som lagom stora projekt. Varje mål har en början och ett slut och det bidrar till en känsla av att kunna lämna en fråga och starta upp en ny vilket passar mig.

Om du skulle ge ett råd till någon som är ”mitt i karriären” vad skulle det vara?

Att inte bara vara i domstolssammanhang. Det är viktigt att bredda sina erfarenheter som jurist. ▶

Kammarrättens "topp 3" som arbetsplats

1. Hjälpsamheten – att alla bidrar till att domarna blir så bra som möjligt, det bidrar till en trygg arbetsmiljö.
2. Den personalsammansättning som domarutbildningen bidrar till – att personal kommer och går i verksamheten skapar dynamik.
3. Den fysiska arbetsmiljön på plan 7 där vi jurister sitter – luftigheten, utsikten och lugnet bidrar till att jag känner glädje.

Vara i andra sammanhang som arbete på Regeringskansliet, sitta i utredningar, vara jurist i andra myndigheter och så vidare. Även i det privata kan man som jurist få värdefulla kunskaper och erfarenheter. Det är viktigt att inte fastna på ett ställe utan testa på många olika saker. I dagens läge skulle jag säga att fyra år på samma ställe skulle kunna vara optimalt.

Du har varit vice ordförande på kammar-rätten. Skulle du rekommendera rollen till någon annan?

Ja, absolut! Det bästa med att vara vice ordförande är att vara ordförande. Jag uppskattar verkligen att vara ordförande vid muntliga förhandlingar, det är en viktig roll. De parter som kommer hit har begränsad erfarenhet av att vara i domstol och det är viktigt att lyssna på vad de har att säga. De har ju överklagat sitt ärende för att bli just lyssnade på. Föredragningsstillfällena är hjärtat i vår verksamhet eftersom vi främst dömer på handlingar. Vid föredragning blir

ordföranderollen inte lika framträdande, i det sammanhanget får istället den föredragande och referenten en tydlig och viktig roll.

Vad kommer du att uppskatta mest med att vara pensionär?

Jag har förberett mig mentalt på att bli pensionär under en period. I början kändes det lite skrämmande att gå i pension men nu har det börjat landa. Jag har kommit till en punkt där jag har börjat tänka att "det här är sista verksamhetsplaneringsdagarna" till exempel och det känns okej. Jag har en odlingslott i Stockholm som jag kommer att ägna mycket tid åt. Jag spelar även kort en hel del och är hedersmedlem i Stockholms Virasällskap så det kommer att bli en hel del kortspel som pensionär. Jag har också planer på att spela Svenskt brädspel lite mer framöver. Självklart kommer jag även att umgås med familj och vänner. Jobbet tar en hel del energi i anspråk så jag ser fram emot att känna mig pigg igen!

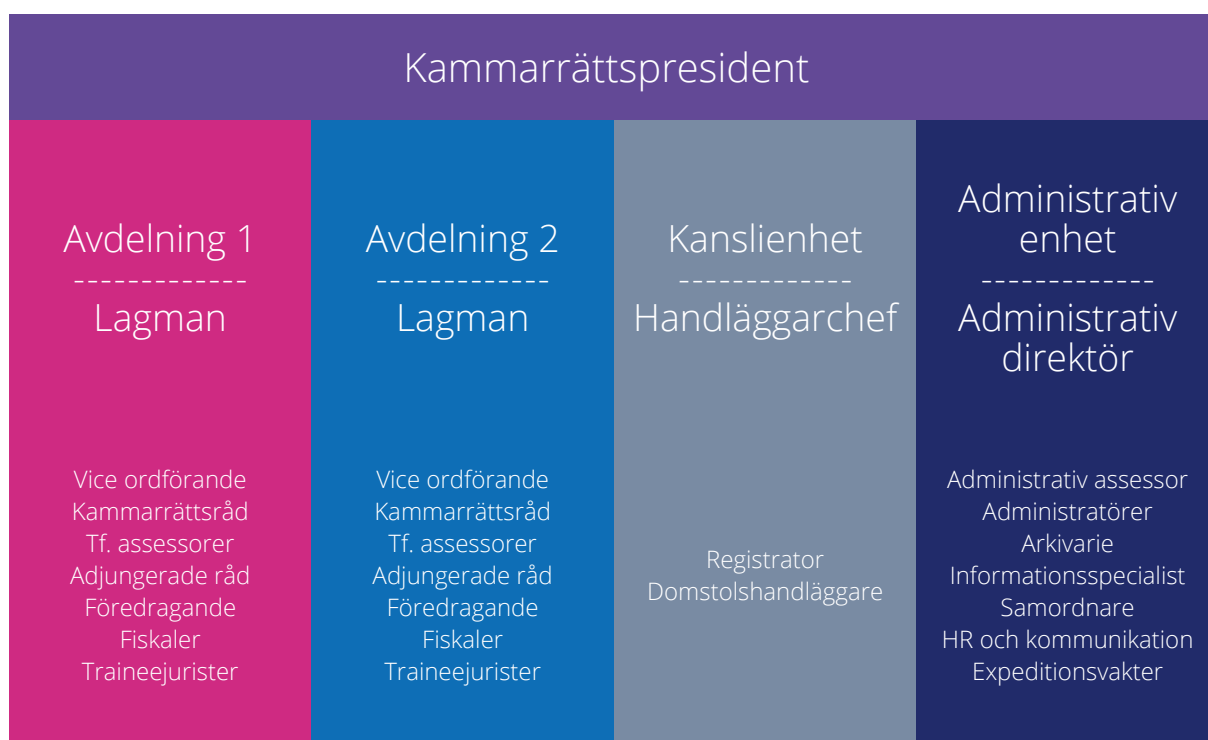
PULSHÖJANDE FRISKVÅRD

Friskvård är en del i arbetsgivarens förebyggande arbetsmiljöarbete och syftet är att ge medarbetarna möjlighet att uppnå och bibehålla god hälsa och välbefinnande.

Ibland kommer initiativet från medarbetarna själva och föredragande juristen Kristina Jöngren erbjuder alla som vill att delta vid ett lunchpass i veckan med tabata, som är en form av högintensiv träning.

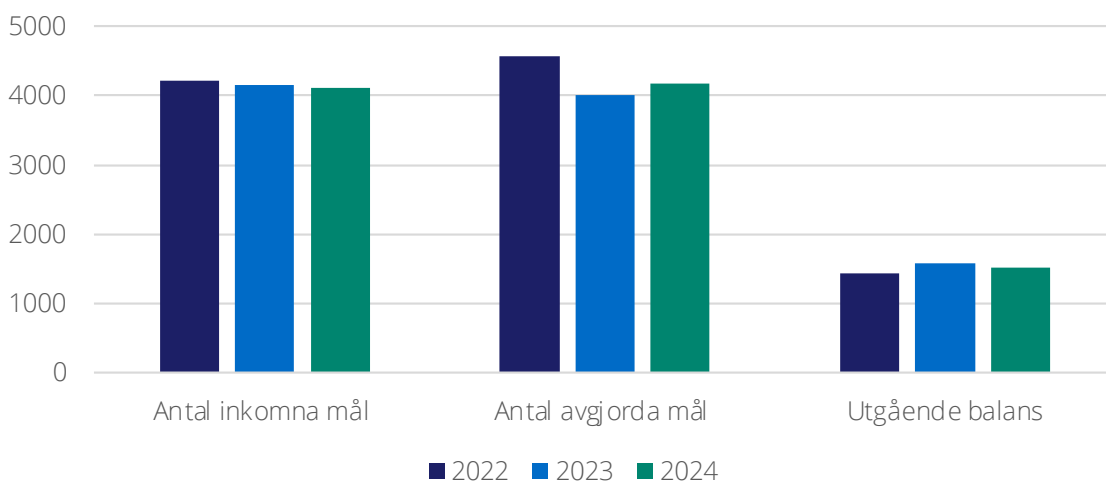

ORGANISATION

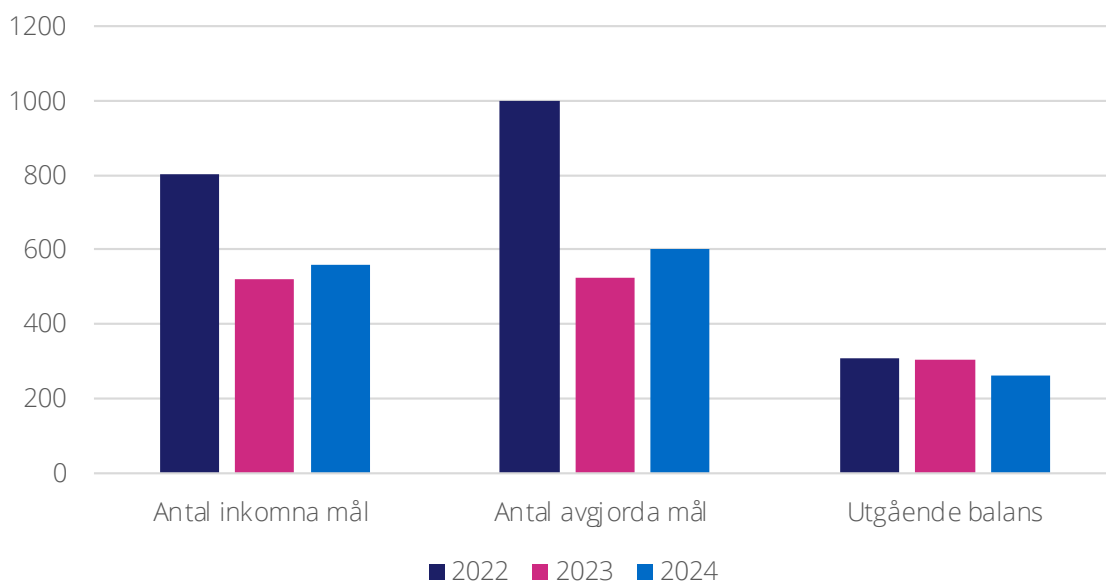
STATISTIK

Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål 2022 - 2024

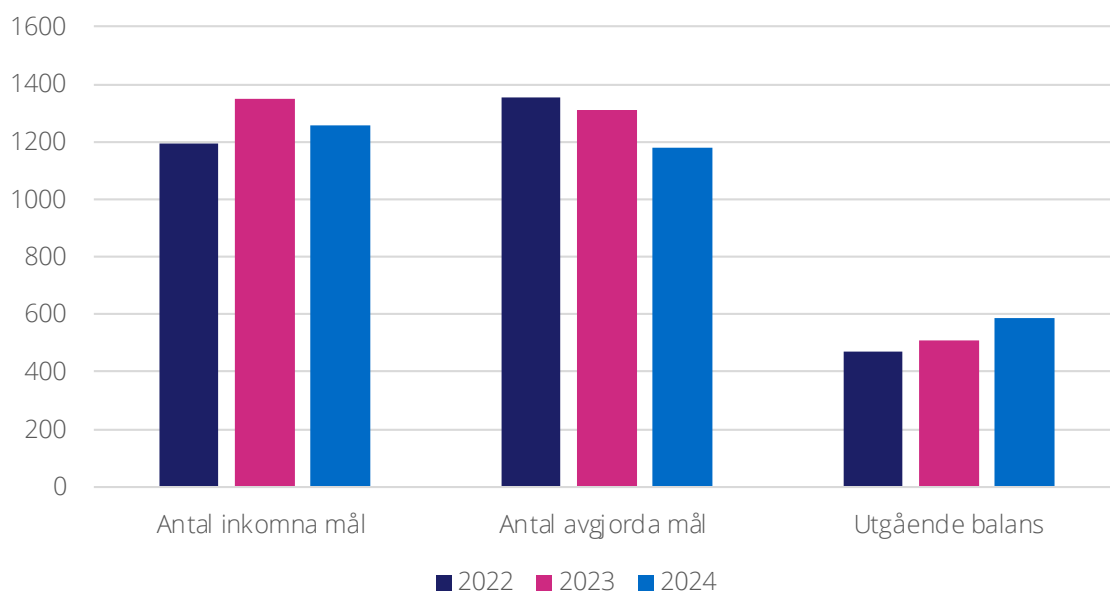
SOCIALFÖRSÄKRING

Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål

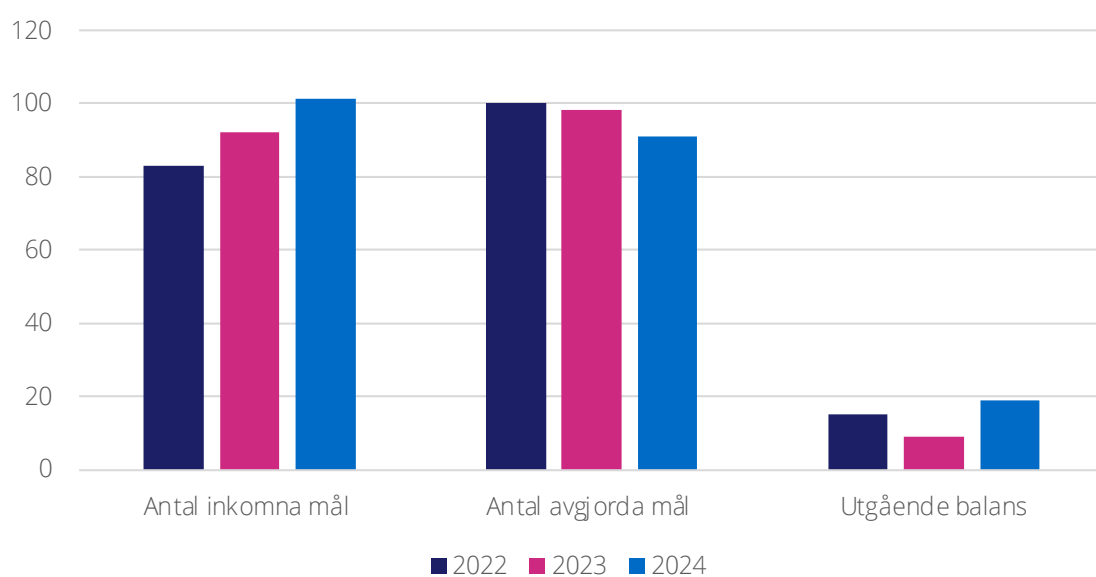
ÖVRIGA MÅL

Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål

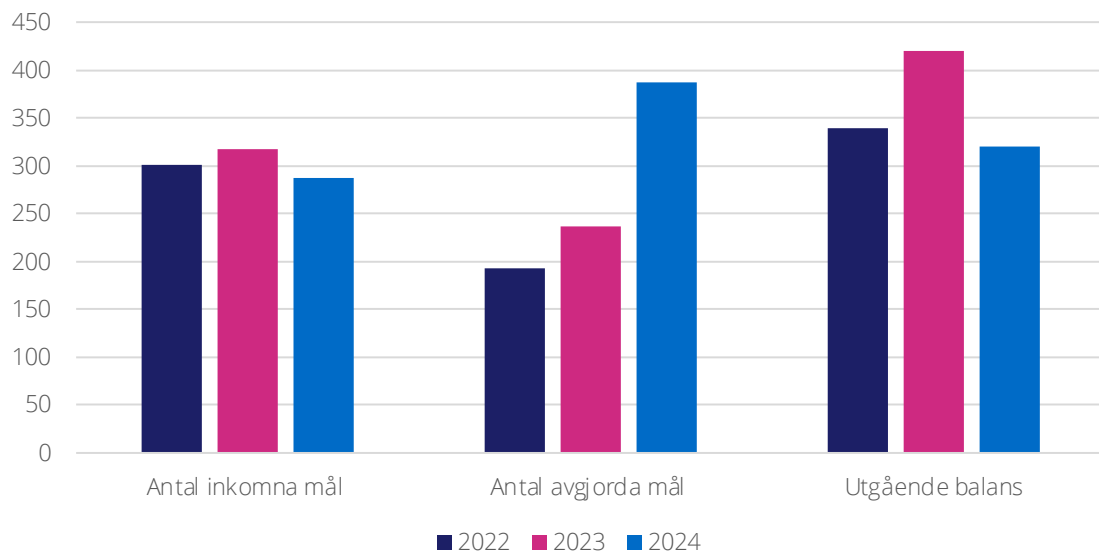
UPPHANDLING

Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål

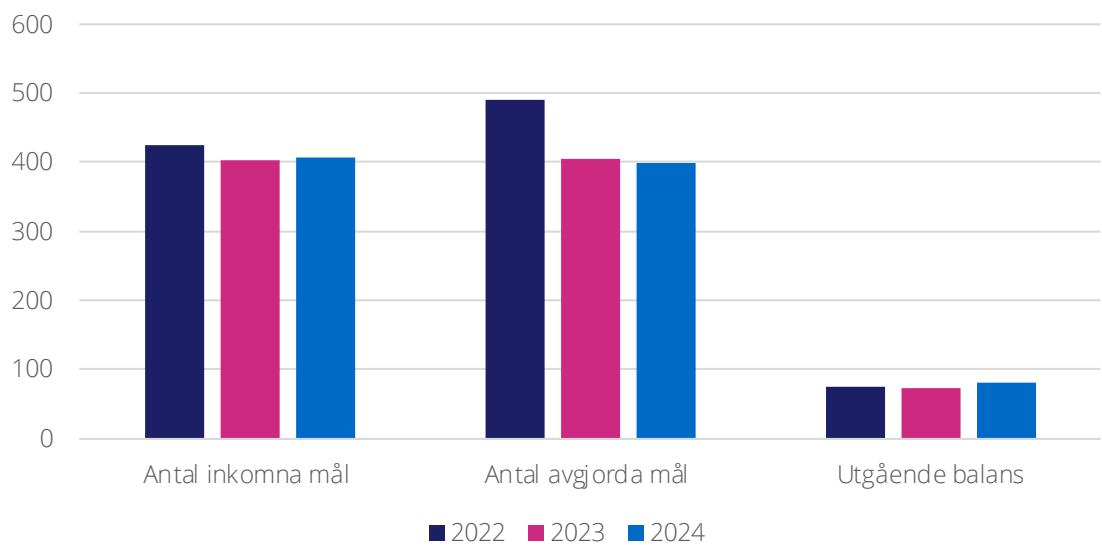
SKATT

Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål

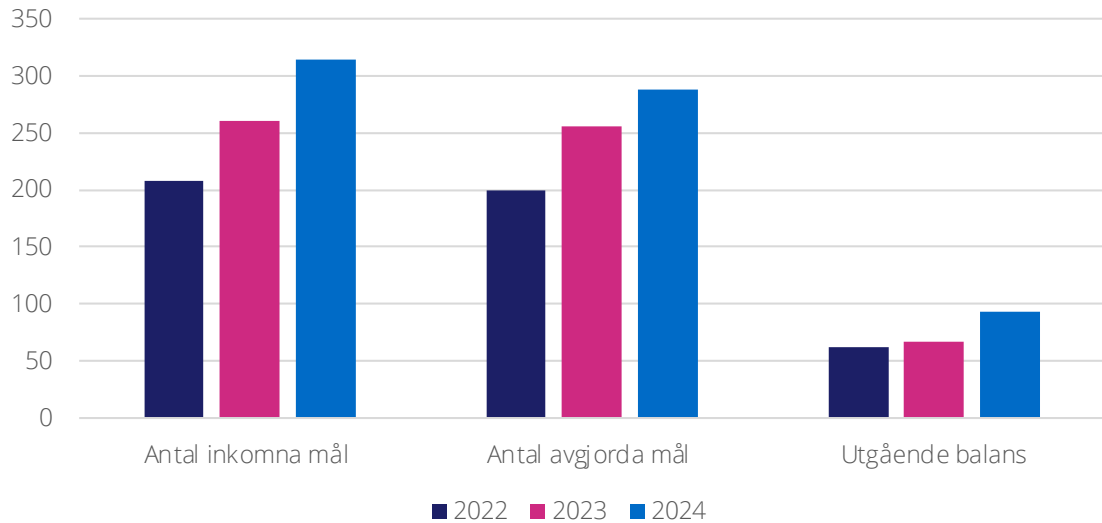
MÅL ENLIGT SOCIALTJÄNSTLAGEN

Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål

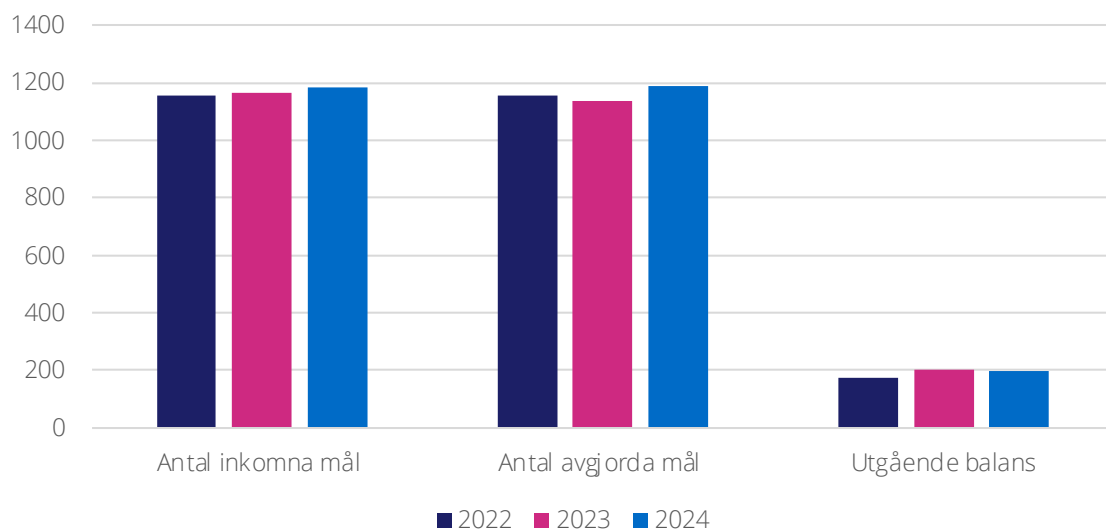
SEKRETESS

Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål

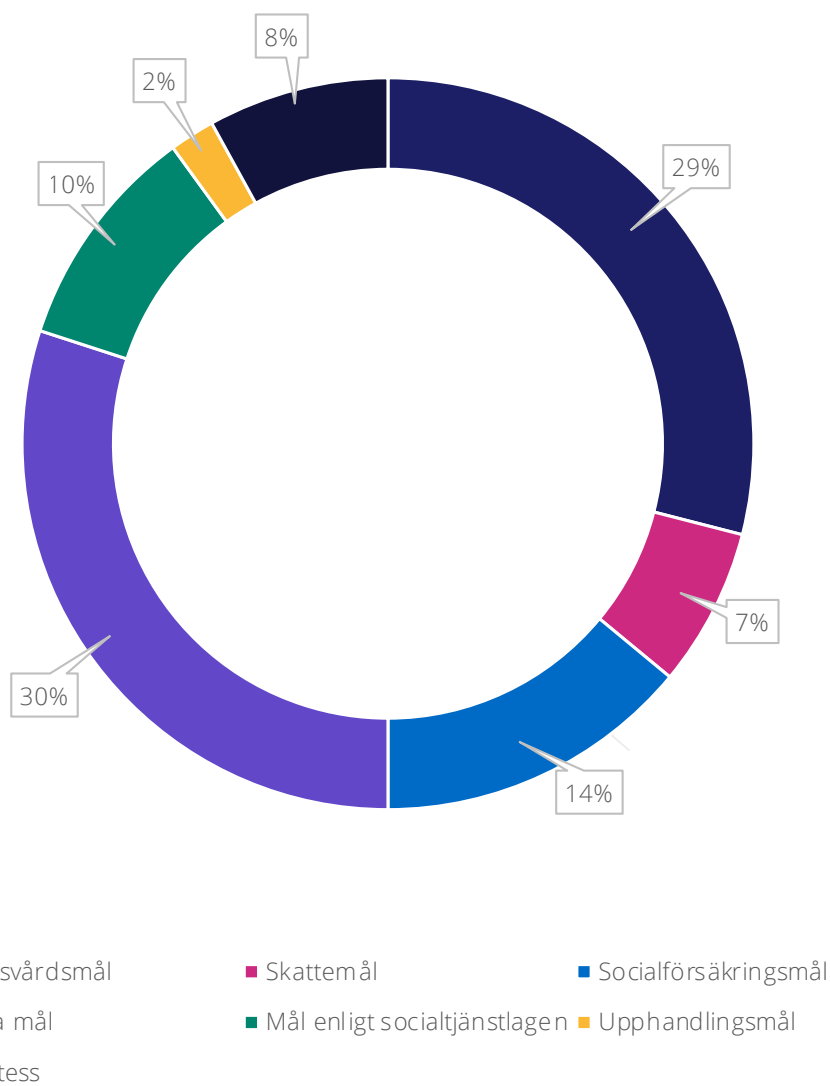

TVÅNGSVÅRD (LVU, LVM OCH Psykiatrimål)

Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål

Inkomna mål per målkategori 2024

KAMMARRÄTTEN I JÖNKÖPING
SVERIGES DOMSTOLAR